

Nr. 10 • Desember 2013

AVISA Grenseland

ET MØTESTED FOR AREMARK • MARKER • RØMSKOG

God jul
og godt nytt år
i Grenseland!

AVISA Grenseland

DESEMBER 2013

Aremark

Innbyggere: 1.425
Areal: 321 km²
Kommunesenter: Fosby
Ordfører: Geir Aarbu (Sp)

Marker

Innbyggere: 3.586
Areal: 413 km²
Kommunesenter: Ørje
Ordfører: Kjersti Nythe Nilsen (A)

Rømskog

Innbyggere: 691
Areal: 183 km²
Kommunesenter: Rømskog
Ordfører: Kari Pettersen (KrF)

LEDER

Jul i Grenseland

Om få dager åpnes julegatene i Ørje og juleveiene i Aremark. I Rømskog har man ingen slik felles tradisjon, men rømsjingene vet likevel godt hvordan man skal komme i julestemning.

De siste ukene før jul er for mange både hektiske og til tider slitsomme. Mye skal ordnes, og mye skal avsluttes. Skoleelever har sine tentamener. I arbeidslivet skal ting avsluttes eller forberedes. I heimen er det mye som skal ordnes. Og i butikkene er det liten tvil om at julen setter sitt preg på virksomheten.

Men når kjas og mas er unnagjort, eller i det minste lagt bort for en stakkert stund, er det rom for både ettertanke og kulturell adspredelse i Grenseland. Det skjer mye spennende i ukene før jul. Og det skjer mye etter jul. Her er det bare å velge og

vrake, alt etter hva man interesserer seg for og hva man har eller tar seg tid til.

I vår arrangementskalender bak i AG er det listet opp store og små arrangementer. Konserter, kirkelige arrangementer, fester og sportslige utfordringer. Det er viktig for alle som arrangerer noe at folk bruker tilbudene. Men det er viktig også for alle oss andre. Ikke noe lader batteriene bedre enn gode opplevelser sammen med andre.

Bruk tiden frem mot jul på en god og positiv måte. Senk stressnivået og husk at nærhet og gode opplevelser med sine nærmeste er viktigere enn all verdens flotte gaver.

På julaften inviteres ensomme og enslige i Ørje til felles feiring. Et flott tiltak, men også en påminnelse til alle andre om å sette

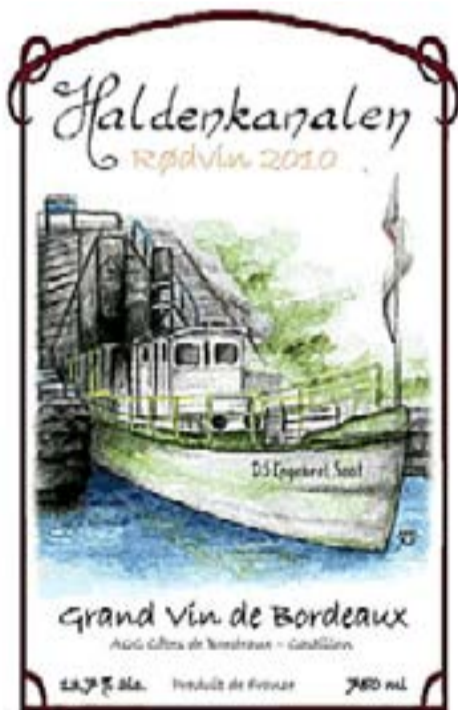
pris på de menneskene man har rundt seg. I julen blir dette ekstra tydelig – på godt og vondt.

Våre små lokalsamfunn er gode å bo i fordi vi har mennesker som bryr seg om hverandre. Da er det viktig at vi alle setter pris på det ved å bruke de tilbudene vi har lokalt. Enten det handler om kultur, idrett eller innkjøp av julegaver.

God Jul til alle i Grenseland!

Haldenkanalen Rødvin

Slik ser etiketten ut på den nye rødvinen som lanseres om noen dager.

Aursmarks Edle Dråper lanserte Haldenkanalen Cognac sommeren 2012. Siden er det solgt tre tusen flasker gjennom Vinmonopolet. Under et arrangement på Thon Hotel i Halden 28. november lanseres et nytt produkt; Haldenkanalen Rødvin. Det skjer i samarbeid med vinhandler Nicolas Mahé de Berdouaré hos Vinhuset Nofra. Haldenkanalen Rødvin er laget i Bordeaux, en av de mest kjente vindistriktene i Europa.

Skogsområdene langs Haldenkanalen har mye vilt, og vinen, som har fått navnet Haldenkanalen Rødvin, er valgt spesielt ut for å passe til småvilt, fugl og storvilt, samt oksekjøtt og lam.

BRUK SKJER-I

Alle har kanskje ikke lagt merke til det, men i høst har vi fått en mobil-app som gir mange muligheter. En app utviklet av Magne Westlie på Ørje.

Denne forteller oss om små og store arrangementer i Grenseland. Arrangører kan legge inn tekst og bilder. Brukerne kan orientere seg om hva som skjer. Og via kommunenes hjemmesider kan alle se hva som ligger på Skjer-i. En fin anledning til å bli bedre kjent med alle lokale tilbud innen både kultur, idrett og andre områder.

Vår oppfordring til alle er å bruke dette flotte tilbudet som Skjer-i representerer.

Støtt lokalt næringsliv i julehandelen

I ukene før jul bruker nordmenn mer penger enn noen gang ellers i året. Lommeboka står på vidt gap, og jakten på julegavene kan til tider ta fullstendig av.

For våre tre kommuner i Grenseland er handelslekkasje noe vi må leve med. Det er ikke mulig å ha tilbud innenfor alle områder av varehandelen.

Vår oppfordring er imidlertid at folk i Grenseland, så langt det er mulig, bør benytte seg av lokale butikker og tjenester. Det er fullt mulig å få de fleste julegaver og all den gode

maten vi trenger til jul uten å reise ut. Og glem ikke hvor viktig service er. Når alt kommer til alt kan det være både bedre, billigere og ikke minst triveligere å gjøre sine innkjøp hjemme.

Vi ønsker alle et godt lokalsamfunn med mange gode opplevelser. Men for å oppnå det må vi ta vare på det vi har. Utvikling kommer ikke av seg selv. Tenk på dette neste gang du skal gjøre noen innkjøp. Må jeg ut av Grenseland for å få det jeg ønsker? Må jeg reise noen mil for eventuelt å spare en tier eller to?

Avisa Grenseland er et felles organ for grensekommunene Aremark, Marker og Rømskog.

Utgitt av Grenseland Media AS
Redaktør: Øyvind Ottersen
Redaksjon: Tore Robert Klerud
Grafisk design: Byline AS

Besøksadresse:
Storgata 5, 1870 Ørje
Telefon: 468 24 777

E-post: oyvind.ottersen@grenselandmedia.no
Trykk: Edda Trykk
Forside: Fra Strømsfoss. Foto: Øyvind Ottersen

Bolyst-Bjørnar forlater Grenseland

Han har gitt Bolyst-prosjektet et ansikt, Bjørnar Storeheier fra Degernes. Men selv om en ny prosjektperiode er på gang, har Bjørnar valgt å overlate roret til nye koster. Selv får han gangavstand til sin nye jobb i Marker Sparebank i Rakkestad.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Bjørnar Storeheier begynte 15. august 2011 i nyopprettet stilling som leder av Bolyst-prosjektet. Kontrakten løper frem til nyttår, men Bjørnar tar ut resten av ferien og har sin siste arbeidsdag 13. desember. Siden starten har Bjørnar Storeheier jobbet tett opp mot de tre Grenseland-kommunene.

– Jeg har fått tilbud om å fortsette i det neste Bolyst-prosjektet som starter etter nyttår og varer i to år. På grunn av en liten endring i organiseringen fikk jeg tilbud om ett år fulltid eller en deltidsstilling over to år. Valget har vært vanskelig, men etter en tid i tenkeboksen valgte jeg å takke nei til tilbudet, sier Storeheier, som etter å ha kjørt femti mil i uka nå får gangavstand til jobben.

– Det har naturligvis også vært med i vurderingen, sier han.

Læreri

– Jeg har lært masse i løpet av prosjektet, og jeg har fått lov til å jobbe sammen med mange flinke mennesker. Det har vært to og et halvt

Bjørnar Storeheier forlater Bolyst og blir kundefrådgiver i Marker Sparebanks Rakkestad-avdeling.

læreri og flotte år. Jeg håper at noe av det vi har fått til vil være til glede og nytte også etter at prosjektet nå er ferdig, sier han.

Selv om Bjørnar Storeheier har trukket i trådene og vært «Bolyst-general», er han den første til å gi honnør til alle som har lagt ned en stor innsats i prosjektet.

– Uten alle de jeg har samarbeidet med i de tre kommunene hadde det vært umulig å få til de tiltakene som er gjennomført.

Blir bankmann

– Fra nyttår starter jeg i Marker Sparebank. Jeg skal jobbe som kundefrådgiver i avdelingen i Rakkestad. Banken har for øvrig vært en viktig bidragsyter i inneværende prosjektperiode, både i forhold til å være med på å finansiere prosjektet (sammen med Kommunal og regionaldepartementet og Østfold fylkeskommune) og som en aktiv og konstruktiv deltager i styringsgruppa.

NOEN RESULTATER I BOLYST-PROSJEKTET

- Sosiale møteplasser er viktig. Bolyst har jobbet for å etablere steder der man kan treffe andre mennesker.
- En ny lekeplass ble åpnet bak rådhuset i Marker i august. Barnehagene og SFO var invitert til åpning, pølser og Stubbfolk-show.
- Marker fikk ny skatepark, anlagt i tett dialog med de unge skaterne. Skateparken ble åpnet i vår og ligger ved siden av den helt nye lekeplassen. Skatere i Norges-toppen deltok på åpningen.
- Vårmonstring i Aremark. En uformell utstilling av «alt som durer» er arrangert de to siste årene. Det første året var det 65 utstillere. I år var antallet doblet. Arrangementet er kommet for å bli.
- Ørjes store fiskepris. En pilkekonkurranse med 50.000 kroner i premiepenger. Målet er å markedsføre Ørje på en litt annerledes måte. I år var det 300 deltagere. Første året var det halvparten så mange. Ny pilkekonkurranse er fastsatt til siste søndag i vinterferien.
- Bolyst har laget velkomstperm i alle de tre kommunene. Nye tilflyttere får et hyggelig brev fra ordføreren der de blir ønsket velkommen til kommunen. De som ønsker kan hente en velkomstperm på servicetorget eller på biblioteket. Det følger også med tursekk fra Marker Sparebank, kinobilletter, kulepenn og brosjyrer.
- Kommunene inviterer nye tilflyttere til en hyggelig og uformell samling. Det har vært populære samlinger.
- Norskurs. Det er gjennomført sju norskurs for innbyggerne i de tre kommunene i løpet av de siste to årene. Det har totalt vært 150 deltagere.
- Det bygges seks nye leiligheter i Rømskog. Kommunen samarbeider med SOBBL (Sarpsborg og omegn boligbyggelag). Ulike boalternativ er viktig for å tiltrekke seg flere innbyggere. Derfor er det svært positivt for Rømskog at nye leiligheter nå settes opp.
- «Skjer-i». Bolyst har sammen med en lokal utvikler laget appen som viser direkte på mobilen hva som skjer i Grenseland. «Skjer-i» er integrert med kommunenes aktivitetskalendere. Det betyr at lag og foreninger kun trenger å legge inn arrangementet én gang for at de skal vises både på pc-en og mobilen.
- Befolkningsvekst. Målet med Bolyst er å gjøre de tre grensekommunene enda mer attraktive å bo i og flytte til. I løpet av prosjektperioden har Grenseland totalt sett hatt en befolkningsvekst på rundt 2 prosent, eller rundt 100 personer. Det skyldes ikke bare Bolyst, men er et resultat av grensekommunenes jobbing gjennom mange år innen områdene bo, oppleve, jobbe.
- Nye Bolyst-midler. I konkurranse med 130 søkere var Grenseland-kommunene blant 50 prosjekter som fikk midler av Kommunal- og regionaldepartementet i sommer. Østfold fylkeskommune er også med på finansieringen videre. Det betyr at kommunene kan drive med utviklingsarbeid for ungdom, integrering og tilflytting også de neste to årene, med friske eksterne midler.

Morten Trømborg-Frogner har tatt over som ny eier av Rema1000 i Ørje. Han gleder seg stort til å ta i bruk nybygget i bakgrunnen til en flunkende ny og moderne butikk. – Målet er å åpne allerede før jul, sier han.

Rema1000 satser nytt i Ørje

Matvaregiganten Rema1000 ser et stort potensial i Ørje. Derfor satses det i disse dager på en helt ny butikk. Om alt går etter planen vil den åpne allerede før jul. – Det gleder vi oss veldig til, sier den nye eieren.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

I mange år var Kjell Nettet fra Ørje den lokale Rema-kjøpmannen. Han bygget opp en solid butikk, men valgte tidligere i år å gi seg. Ny sjef og eier ble en særdeles blid og positiv gutt fra Mysen. Morten Trømborg-Frogner (30) har for lengst gjort seg bemerket. Han er vennligheten selv, engasjerer seg i lokale spørsmål, skryter uhemmet av sine ansatte og har store ambisjoner på butikkens og Ørjes vegne.

– Det er kjempemorsomt å få en helt ny butikk, sier han.

Som folk sikkert har lagt merke til er nybygget mellom dagens Rema1000 og Marker Bo- og Servicecenter kommet opp i rekordfart. Faktisk går det så fort i svingene at kjøpmann Morten regner med å ta innspurten av julehandelen i nye lokaler. Hvem hadde trodd det for bare noen uker siden?

Større og bedre

Dagens butikk har en salgsflate på 560 kvadratmeter. Den nye butikken får 900.

– Hva skal du bruke ekstra-arealet til?

– Vi skal ha mer fokus på kjølevarer. Butikken blir generelt mer moderne, og det hører med i Remas konsept å ha rikelig med plass til kjølevarer. Det får vi nå. Dessuten vil kundene merke at vi får vesentlig flere parkeringsplasser, sier Morten Trømborg-Frogner.

– Og du satser kanskje, slik mange andre Rema-butikker gjør, på varer som ikke skal spises?

– Nei, vi skal være en matbutikk. Øvrige varer får du i utmerkede butikker andre steder. På et lite sted som Ørje skal vi ikke slå hverandre i hjel. Det er viktigere å hjelpe hverandre.

– En slik storsatsing betyr at du har god tro på fremtiden?

– Ja, så absolutt. Ørje er et flott sted med herlige mennesker. Jeg ser helt klart en god mulighet for vekst. Vi bør kunne hente mye fra trafikken mot Sverige. Vi har egne innbyggere og mange hytter og sommerkunder. Og det er faktisk veldig mange svensker som kommer hit for å handle. På alle disse områdene kan vi bli enda bedre.

Glad i mennesker

– Hvem er egentlig denne nye Ørje-kjøpmannen?

– Jeg er fra Mysen og bor der, enn så lenge. Kona mi er fra Trømborg og jobber i Askim. Jeg flytter gjerne til Ørje, men kona er veldig glad i

Trømborg. Saken får modne seg. Så får vi se, sier 30-åringen som «alltid» har drevet med salg.

– Jeg jobbet to år i Rema1000 i Spydeberg. Før det var jeg i ti år hos Maxbo på Knapstad. Salg i hele mitt voksne liv, med andre ord, sier han og kommer oss i forkjøpet med forklaringen.

– Jeg tok butikkfag på videregående. Var hele tiden klar på hva jeg ville. Jeg er veldig glad i mennesker. Som kjøpmann har jeg kundekontakt hele tiden. Det elsker jeg. Service er viktig, og jeg stortrives på jobb hver dag. Og her i Ørje har jeg en dyktig og rutinert stab som føler et stort eierforhold til arbeidsplassen sin. Sammen skal vi bygge videre på det Kjell har skapt, sier han.

– Nylig dukket du opp på Ungdommens Kulturhus under en MOT-samling. Hvorfor?

– Det gjøres utrolig mye bra for ungdommen i Marker. Jeg føler at jeg har noe å bidra med. Jeg vil at lokalsamfunnet skal være et godt sted, og da vil jeg bidra med det jeg kan.

– Det er tre matbutikker i Ørje. Er det for mange?

– Nei, det synes jeg ikke. Jeg er glad i konkurranse. Det må til for at vi skal skjerpe oss og bli bedre. Jeg tror vi kan leve godt sammen.

Nils-Ole Solberg har kompetanse på områder som styrearbeid, ledelse, økonomi, finansiering, bedriftsutvikling og målstyring.

Ønsker du vekst i bedriften?

Da kan Markaden ved Nils-Ole Solberg være en god støtte.

Vi selger tjenester innen bedriftsutvikling:

- Nyetablering – forretningsplaner og budsjetter
- Økonomistyring
- Lederutvikling
- Styrearbeid
- Motivasjon og kompetanseutvikling
- Kan levere «daglig ledelse» til mindre bedrifter

Trenger du å få tilført kompetanse for kortere eller lengre perioder – uten nyansettelser? Vi har løsningen.

Ta kontakt for en uforpliktende prat! Første konsultasjon er kostnadsfri. Sammen definerer vi ønsker, mål og veien videre.

Telefon +47 952 02 858.
Epost: nosolber@online.no
www.mamut.net/markadenas

Markaden
ØSTLIVEIEN 14, 1870 ØRJE

Alene på julaften?

Marker Røde Kors og Marker Frivilligsentral har tilbud til alle som er alene eller føler seg ensomme på julaften.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

– I flere år hadde Marker Røde Kors ett tilbud til personer i Marker som var alene på julaften. I fjor kunne ikke arrangementet gjennomføres på grunn av mangel på frivillige hjelpere. Men i år er arrangementet tilbake. Det vil finne sted i peisestua i Ørje kirke, sier Freddy Hagen, leder i Frivilligsentralen.

Frivillige

– Vi fikk flere henvendelser etter at Røde Kors ikke maktet å arrangere dette i fjor. I år er vi ute i god tid, slik at vi har kunnet planlegge det hele, sier Freddy Hagen i Marker Frivilligsentral.

– Det er ingen målsetting at vi skal drive arrangementet alene. Derfor tok vi kontakt med Egil Refsti i Marker Røde Kors for å tilby hjelp fra våre frivillige til arrangementet. Egil og Røde Kors har vært primus motor for dette i en årrekke, og vi ønsker å utnytte de erfaringene han har opparbeidet seg, sier Hagen.

Tradisjon

– Årets opplegg vil være av tilsvarende art som tidligere års julefeiringer for ensomme og enslige. Vi har fått låne peisestua i Ørje kirke, noe vi er veldig takknemlige for. En del av maten er sponset av butikkene i Ørje, og Jane Fosser på Lysthuset skal steke ribbe for oss. Vi er veldig glade for den støtten vi mottar til arrangementet, sier Hagen.

Arrangementet starter kl. 17, og gjestene blir tatt imot med julegløgg. Så blir det tradisjonell julemat, dessert og noen hyggelige aktiviteter som alle kan delta i. Målet er også å få til litt underholdning til kaffen og desserten. Arrangementet avsluttes ved halv ni-tiden.

Påmelding

– Julefeiringen hos oss er for mennesker som er alene på julaften, eller eldre ektepar som ikke har noen de kan feire jul sammen med. Ingen skal behøve å sitte alene på julekvelden. Derfor stiller vi opp for denne saken, sier Freddy Hagen.

Marker Frivilligsentral og Marker Røde Kors inviterer ensomme og ensomme til julaftenfeiring i peisestua i Ørje kirke. – Ingen skal behøve å sitte alene på julaften, sier Freddy Hagen i Frivilligsentralen.

For at arrangørene skal vite hvor mange som ønsker å delta, må du innen 19. desember melde deg på til Servicetorget i Marker kommu-

ne på telefon 69 81 05 00 eller til Egil Refsti i Røde Kors på telefon 915 45 754.

www.marker-sparebank.no

Lokalbanken i lomma

Med appen Lokalbanken i lomma er banken alltid tilgjengelig. Du kan:

- Sjekke saldo og overføre mellom kontoer
- Få oversikt over bruken av dine kredittkort
- Få enkel tilgang til mobilbank for å betale regninger
- Sperre kort
- ... og mye mer

Appen er gratis å bruke og fungerer også på nettbrett. Last ned i Google Play eller Apple App Store.

Ta kontakt, så hjelper vi deg i gang!

TELEFON 69 81 04 00
epost@marker-sparebank.no

www.facebook.com/
markersparebank

Marker
sparebank
– førstevalget

Kari Pettersen er privilegert, og hun vet det. Hun er født og oppvokst i Østkroken, midt i hjertet av Rømskog. Hun bor i et koselig, selvbygd hus ved siden av barndomshjemmet. Hun har en flott familie og massevis av gode venner. Og hun er ordfører i Østfolds perle. Kan man egentlig forlange mer?

Ordfører for Østfolds perle

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Kari Haugen Pettersen er over halvveis i sin andre periode som ordfører. Ikke sammenhengende, for valgresultatet for seks år siden la grunnlag for et politisk skifte i bygda med snaut sju hundre innbyggere. KrF-politiker Pettersen måtte vike plassen for Ap-politiker Nils Nilssen. Men Nils fikk bare fire år. Kari Pettersen hadde ingen planer om å gå på fire nye år som ordfører, men så gjorde hun det likevel.

– Vi fikk med mange flinke og flotte mennesker på vår liste. Men ingen av dem ville stå øverst. Så da tenkte jeg at jeg får stille opp igjen. Det gikk ikke bedre enn at jeg nok en gang havnet i ordførerstolen.

Blid og positiv

Vi skal ikke påstå at vi kjenner Kari Pettersen godt. Men såpass mange møter har det blitt de siste årene at vi har dannet oss et godt bilde av denne kanskje største Rømskog-patriot av dem alle. Hun er alltid blid og positiv. Slett ingen brautende politikertype. Men bak smilet og den vennlige fasaden befinner det seg en politiker som vet hva hun vil. Eller rettere, hun vet hva som må til for at Rømskog fortsatt skal være et fantastisk sted å bo.

– Du representerer KrF. Da er det vel ikke alltid like lett å forholde seg til FrP og andre med klart avvikende syn på dine hjertesaker?

– For meg er ikke partipolitikk det viktigste. Jeg er opptatt av at vi finner de beste løsningene. Det politiske miljøet i Rømskog er meget godt, og vi applauderer hverandre når noen kommer opp

Det politiske miljøet i Rømskog er meget godt, og vi applauderer hverandre når noen kommer opp med gode ideer.

med gode ideer. Samarbeid er kanskje det aller viktigste ordet for meg, sier hun.

Kristelig Folkeparti

– Din far var skogsarbeider og tømmermåler med lange aner i bygda. Din mor kom fra Kristiansund og jobbet i butikk på Rømskog. Høres ut som Arbeiderparti-folk?

– Ja, det var de også. Jeg kommer slett ikke fra noe KrF-hjem. Det var venner som fikk meg inn i det kristne miljøet.

– Det miljøet er stort i Rømskog. Ved valgene har KrF nesten tretti prosent oppslutning i Rømskog. Det er seks-sju ganger mer enn partiet har på landsbasis. Hvorfor er det slik?

– Vanskelig å si. Det er nok en sammensatt årsak, men bedehuset på Rømskog har alltid stått sterkt. Flinker folk har alltid sørget for at bedehusmiljøet har vært og fortsatt er en lokal kraft. Jeg kom med der i 14-årsalderen. Siden har jeg hørt til i det kristne miljøet, sier Kari.

Den første jobben kom som et resultat av hennes kristne engasjement.

– Ja, det er riktig. Jeg gikk seks år på Rømskog skole. Deretter fire år på Bjørkelangen før jeg tok handelsskolen på Mysen. Som 18-åring ble jeg nærmest headhuntet til Det Norske Bibelselskap. Jeg flyttet til Oslo i 1970 og jobbet med salg, fakturering og senere regnskap i åtte år. På denne tiden traff jeg min kommende mann. Vi giftet oss, og etter hvert flyttet vi til Rømskog der vi bygde hus på nabotomta til mitt barndomshjem, sier Kari. Etter hjemkomsten har hun i mange år hatt viktige funksjoner i trykdeataten og senere Nav, kun avbrutt av de to periodene som ordfører.

Kari Pettersen er alltid blid og positiv. Rømskog-ordføreren er en stor patriot som også gladelig innrømmer at hun er et familiemenneske som stortrives hjemme med familie og venner rundt seg. – Og jeg er svak for tradisjoner. Julen er en tid jeg stortrives med, sier hun.

Et familiemenneske

Din mor kom fra Nordvestlandet, men med en far med lange aner i Rømskog er du innfødt rømsjing så god som noen?

– Ja, det er jeg. Selv har jeg en fire år yngre bror. Utover det har jeg massevis av slektninger. Min far var en av tolv søsken. Det har gitt meg nesten tretti søskenbarn. Vi har godt kontakt og har det veldig moro sammen.

Kari Pettersen er et utpreget familiemenneske. Hun trives i hjemmet. Inviterer gjerne venner på besøk til god mat og hyggelig samvær. Sammen med mannen Øivind drar hun også ofte på besøk til andre.

– Kari er veldig sosial. Hun er selvfølgelig opptatt av politikk, men hjemme prioriterer vi familien, sier Øivind. Han er fra Sarpsborg, drev begravellesbyrå på Bjørkelangen i mange år før han nå er blitt pensjonist og hjemmeværende husfar.

– Vi har to voksne døtre, sier Kari.

– Den eldste, Helene, bor på Høybråten i Oslo og er gift med en svensk mann. De har gitt oss to fantastiske barnebarn, Frida på åtte og Felix på fire. Vår yngste datter Hanna er for tiden i USA, men kommer snart hjem. Da blir det tradisjo-

nell jul med familie og venner rundt oss. Det gleder vi oss til.

Tradisjonell feiring

– Med julen like rundt hjørnet bare **MÅ vi vi få vite hva tradisjonell jul er for deg?**

– Julen innledes med at jeg og to venner kommer sammen for å bake julekaker. Gjerne alle sju slag. Etterpå er det middag med ektefellene. Så har vi i alle år vært med på en rekke juleavslutninger. Særlig da barna var små. Nå blir det med barnebarn i Oslo i stedet. Lille julaften har vi en tradisjon hvor vi er sammen med gode venner. En god tradisjon er det også å gå i kirken på julaften. En annen hyggelig tradisjon er at fem par i tretti år har vært sammen siste lørdag før jul.

– **Hva står på familien Pettersens julemeny?**

– Ribbe, medisterkaker, julepølse, surkål, poteter. Og gjerne fruktsalat til dessert. For noen år siden lagde jeg köttbullar til min svenske svigersønn, men nå har han for lengst sagt at han gjerne vil ha norsk julemat. Til julemåltidet leser vi alltid juleevangeliet, sier Kari, som også «røper» at et lutefisklag er fast innslag i romjulen.

– **Er julen blitt for kommersiell?**

Hvis folk vil kjøpe julemarsipan i oktober, må de gjerne gjøre det for min del.

For lite budskap og for mye fokus på kjøp og salg?

– Ja, det kan man kanskje si, men det er mye opp til hver enkelt. Jeg vil at jul skal være tradisjon og familiehygge. Hvis folk vil kjøpe julemarsipan i oktober, må de gjerne gjøre det for min del.

Rømskog kommune

– **Kommunene har mange utfordringer. Rømskog har løst de fleste til innbyggernes tilfredshet. Men en stor utfordring står for døren – kommunesammenslutning. Hva mener ordfører Pettersen om det spørsmålet?**

– Vi har det godt i Rømskog. Vi scorer høyt på de fleste målinger. Vi klarer oss bra, og folk trives. Vi har minimalt med sosiale problemer, liten arbeidsledighet, lite rus og annet som større kommuner sliter med. I denne rekken av argumenter ligger det vel klart at jeg ønsker at Rømskog skal forbli egen kommune. Det beste vi kan gjøre er å investere i og utvikle lokalsamfunnet og lokaldemokratiet. Vi må sørge for en robust økonomi og riktige tjenester til riktig tid for våre innbyggere.

– **Men er det realistisk for en kommune med 691 innbyggere å få**

fortsette som egen kommune når Erna Solberg & Co skal halvere antall kommuner i Norge?

– Nei, kanskje ikke, men vi kan ikke gi opp.

– **Men skulle det gå galt, hva er nest best for Rømskog? Østfold eller Akershus og Aurskog-Høland?**

– Ikke lett å svare på. Vi er i Østfold. Vi er Østfolds perle, og vi samarbeider godt med Marker, Aremark og andre i Østfold. Men de unge går på skole på Bjørkelangen, har venner der og trekker i den retningen. Vi har tett samarbeid med Aurskog-Høland og Akershus også på helse.

– **Det høres ut som «Ja takk, begge deler»?**

– Kanskje det. Dette er ingen enkel sak å svare på. Det er mange momenter å forholde seg til. Men det er jo ikke sikkert at Aurskog-Høland vil bli alternativet. Kanskje ender det opp med en stor kommune med Lillestrøm som sentrum. Da blir Rømskog virkelig en utkant om det er der vi skulle havne. På den annen side er det et stykke til Askim og Mysen også. Nei, vi jobber for at Rømskog skal fortsette å være en egen kommune. Jeg er overbevist om at det er den beste løsningen for oss, sier Kari Pettersen.

Tre rutinerde karer med stor lokalkunnskap skal arbeide frem gode forslag til veinavn i Aremark. Komiteen er allerede godt i gang, men mye arbeid gjenstår. Og de tre håper på gode innspill fra innbyggerne. Fra venstre Yngvar Gretland, Per Torgalsbøen og Sigmund Holth.

Navn og nummer til alle

En tremannskomiteé med både makt og myndighet er godt i gang med å gi alle aremarkinger veinavn og husnummer. – Dette er svært viktig når tiden er knapp og ambulanse, brann eller politi skal finne frem, sier Per Torgalsbøen, leder av komiteen.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

I Aremark finnes ingen gater. Bare veier. Men dem er det til gjengjeld mange av. Noen av dem store og lange. Andre korte og bortgjemte. Og de fleste veier fører til andre veier. Og til andre kommuner. Ja, til og med til Sverige.

– Det er veldig mye å tenke på. Vi skal ha veinavn som forteller noe om stedet og historien. Det skal være logisk, og det skal skrives riktig, sier Per Torgalsbøen. Han leder komiteen som for øvrig består av Sigmund Holth og Yngvar Gretland.

Lokalkunnskap

– Mye lokal kompetanse i denne komiteen?

– Ja, og det er viktig. Men selv om vi har både makt og myndighet, ønsker vi innspill fra publikum. Det kan være om lokale forhold, historiske navn eller bare gode forslag på veinavn i Aremark, sier Torgalsbøen.

Hele arbeidet skal være avsluttet 1. januar 2015. Innen den tid skal et gjennomarbeidet forslag fra komiteen foreligge. Så skal «alle» lyttes til, og komiteen må samarbeide med nabokommuner der veier krysser grensene. Språkrådet skal si sitt om valg av navn og skrivemåte. Så skal hus og hytter nummereres.

Det skal lages ensartede nummerskilt og veiskilt. Og alt skal på plass. Da spør det om et drøyt år er nok.

– Det får tiden vise. Det viktigste er å gjøre en god jobb som alle blir fornøyd med, sier de tre i omadreseringskomiteen.

Godt i gang

Arbeidet med navning og nummerering av veier og adresser i Aremark er godt i gang. Komiteen er oppnevnt av rådmannen, men først nylig ble det endelige mandatet gitt i form av et politisk vedtak.

– Kan dere vise til noen eksempler på hva dere har utrettet så langt?

– Ja, vi foreslår at hovedveien på vestsiden av Aremarksjøen skal hete Vestidaveien, sier Torgalsbøen.

– Eller Vestsidaveien, skyter Sigmund Holth inn.

Allerede ser vi hvilke utfordringer komiteen har.

– Alle hus og hytter som synes fra veien, skal ha godt synlige nummerskilt og navn knyttet til den aktuelle veien. Dersom det er avstikere, lange eller korte, satser vi på å gi veien navn etter det stedet som ligger innerst på veien. Vi begynner all nummerering sydfra, og det blir partall og oddetall på hver sin

side. Vi vil også ta hensyn til lokale navn som er etablert, men ikke alle kan brukes. Vi har lokale navn med hentydninger til folk og episoder som ikke egner seg som offisielle navn, sier de tre komiteemedlemmene, som ler godt når de nevner eksempler vi ikke skal nevne her..

– Skal absolutt alle veier navnes og merkes?

– Ja, også skogsbilveier. Hensikten er jo blant annet at nødetatene skal finne fort frem når det står om tid.

Feil på kart

– Det finnes noen feil på de offisielle kartene over Aremark. Blant annet finnes det mye feil i matrikelen (Norges offisielle eiendomsregister) knyttet til eksisterende matrikeladresser og bygninger. Dette er feil vi må rette opp før vei-adressetildelingen kan skje. Det er viktig at publikum hjelper til med å få alt mest mulig riktig, sier Per Torgalsbøen.

– En morsom oppgave?

– Ja, det er morsomt, men krevende. Vi tre har på hver vår måte mye å bidra med. Og sammen med resten av innbyggerne skal vi komme frem til gode veinavn, sier Per Torgalsbøen.

Kom med innspill!

- Aremark kommune ønsker deltakelse i dette arbeidet, og ønsker med dette innspill i saken innen 15. januar 2014. Deretter vil det utarbeides et forslag til veiadresser som skal behandles politisk før det sendes ut på høring. Etter høringen skal saken vedtas politisk. Det er kommunen som velger navnet på veien, mens skrivemåten fastsettes utfra Lov om stadnamn.

- Private og kommunale veier samt fylkesveier skal navngis så sant det ligger bolig eller hytte tilknyttet veien.

- I utgangspunktet kan stikkveier på minst 2 km fra hovedveiene med mer enn 4 boliger/hytter få egen veiadresse. Stikkveier med færre enheter tildeles veiadresse til hovedveien.

- Det er en del prinsipper og regler for adressenavn: Det er ofte aktuelt å gi veien navn etter det stedet den fører til. Navnet kan ikke være benyttet på andre veier i kommunen. Det bør være lette å skrive og uttale. Man bør unngå navn på nålevende personer, og oppkalling etter avdøde bør bare brukes når det er særskilte grunner for det. I forslaget til veinavn ønsker vi også en beskrivelse av veien hvor den starter og slutter, gjerne sammen med kartutsnitt. Det er også fint med en begrunnelse for navnevalget. Veinavnet må ikke alltid ende på -veien, bruk fantasien og finn på gode alternativer: -bakken, -svingen, -kroken, -haugen, -stien, -lia, -stubbene, -åsen, eller rett og slett bare et stedsnavn som er beskrivende for området. Navneforslagene reguleres av Lov om stadnavn i forhold til benyttelse og skrivemåte.

- Se også mer utfyllende informasjon på kommunens nettside: aremark@kommune.no/

- Forslag til veiadresser kan sendes: Aremark kommune Rådhuset 1798 Aremark

Eller på E-post til: veiadresser@aremark.kommune.no

Torbjørn Vestby, leder i NMK Aremark, fortalte om klubben og hvor mange mennesker virksomheten trekker til Aremark hver gang det er billøp i Brekka.

Nina Krafft Skolleborg vil ha gode nettverk og spennende virksomheter.

– Vi må gjøre hverandre bedre

Det skjer spennende ting i Aremark, men opplevelsesnæringen selv innrømmer at man ikke er dyktig nok til å utnytte potensialet. Det vil man gjøre noe med. Nylig ble det avholdt et konstruktivt og godt besøkt møte.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Opplevelser er mer enn mat og overnatting. I Aremark handler det om alt man kan gjøre i bygda. Ikke bare for turister og andre besøkende, men også for innbyggerne selv.

Stor bredde

Møtet på Furulund samlet en rekke aktører, inkludert kommuneledelsen. De fikk alle høre en presentasjon av den enkelte og hva vedkommende driver med. Dessuten var fire større prosjekter plukket ut til en ekstra presentasjon. En nyttig seanse som vekket fellesskapsfølelsen.

– Her er det kommet frem mye

jeg ikke visste. Og jeg bor i Aremark. Tenk på alle som kommer på besøk. Vi må bli flinkere til å markedsføre oss og snakke varmt om Aremark og det vi har å tilby. På den måten gjør vi hverandre bedre og bidrar til at alle får et løft, sa Torbjørn Vestby, leder i NMK Aremark.

Presentasjon

Nevnte Vestby var en av dem som fikk ekstra tid til å presentere seg. Han fortalte om den imponerende aktiviteten i Brekka. Der arrangeres store billøp som trekker hundrevis av gjester til Aremark.

– Bare under Sommerfestivalen

er det over seks hundre mennesker i Brekka i over en uke. Det lokale næringslivet må bli mye flinkere til å utnytte dette, sa han.

Nina Krafft Skolleborg fortalte om Grønt Reiseliv, gårdsturisme og bygging av nettverk. Hun har jobbet frem et forprosjekt og håper at det skal bli noe mer etter hvert.

Øystein Toverud driver blant annet med fisketurisme. Interessen er meget stor, ikke minst blant utenlandske turister.

Regionalpark Haldenkanalen er den største satsingen i vår region. Daglig leder Elisabeth Lundborg fortalte om satsingen og hvilket potensial som ligger i den.

Optimisme

Oppslutningen om møtet var imponerende. Her var butikker, campingplasser, organisasjoner, enkeltpersoner og en rekke andre som driver en eller annen form for næringsvirksomhet innenfor fellesbegrepet «opplevelse». Møteleder Håkon Tolsby var sikker på at møtet vil bidra til økt optimisme, og han antydte at en slik samling bør bli et fast årlig innslag i Aremark.

– Da kan vi hjelpe hverandre til å utvikle både egen bedrift og ikke minst Aremark. Vi gjør mye bra, men vi kan bli enda flinkere, sa han.

Dag Due fyller 70

En velkjent skikkelse i Aremark går straks bort og fyller 70 år. Dag Due på Fange har gjennom hardt arbeid og stor kreativitet bidratt til at Strømsfoss, og spesielt galleriet i mølla, er blitt en stor attraksjon. Midt i desember fyller Dag Due 70 år. Vi formidler gjerne følgende hilsen til jubilaranten:

«Trollet i Strømsfoss sender bursdagshilsener til Dag Due og takker ham for hans kreativitet og artige påfunn i og rundt Strømsfoss».

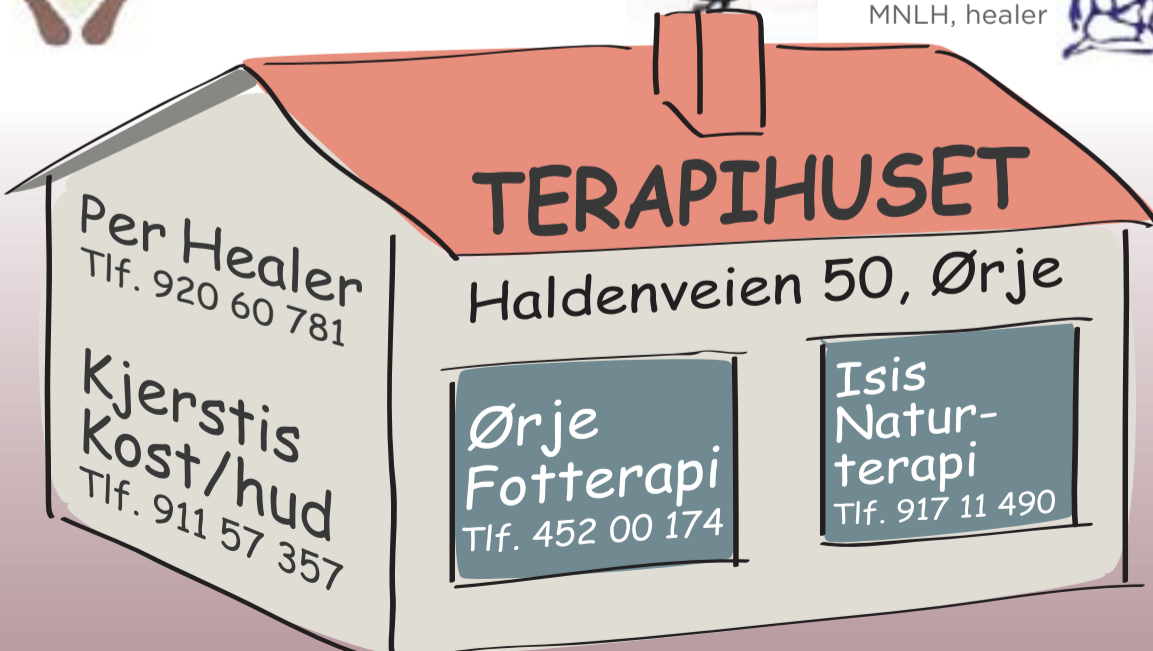

Mette:
Off. godkj. fotterapeut

Sølvi:
Naturterapeut
MNLH, healer

TERAPIHUSET

Haldenveien 50, Ørje

Per Healer
Tlf. 920 60 781

Ørje
Fotterapi
Tlf. 452 00 174

Isis
Natur-
terapi
Tlf. 917 11 490

ÅPENT HUS 14. DES. kl. 13-17: -25% PÅ GAVEKORT / GODE TILBUD

«Turisten» havner trolig på land

DS «Turisten» blir neppe å se på Haldenkanalen neste sommer. Det skyldes store kostnader til både drift og vedlikehold. Kostnader man foreløpig ikke har funnet dekning for.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Det jobbes intenst i kulissene for å få på plass en sikker og langsiktig finansiering av driften til DS «Turisten». Men flere av kommunene er lunkne til å bidra, noe som skuffer både eier Alf Ulven og seksjonssjef Aleksander Ytterborg hos Riksantikvaren. Begge mener at kommunene bør bidra mer til driften.

I år har DS «Turisten» fått vedlikeholdsmidler fra Riksantikvaren og 500.000 kroner i driftsmidler fra en avtale med Regionalpark Haldenkanalen om båttjenester, samt et grunntilskudd på 300.000 kroner, fordelt på kommunene Hal-

den, Aremark, Marker, Rømskog og Aurskog-Høland, samt Østfold fylkeskommune. Med unntak av Halden har alle de andre aktørene bidratt med sine andeler. Haldens elendige økonomi tilsier at det ikke kan forventes noe som helst fra den kanten i nærmeste fremtid.

Skuffet

Eier og initiativtaker Alf Ulven er skuffet over manglende saksbehandling i kommunene og dermed liten fremdrift i saken.

Ved siden av å jobbe med en langsiktig tilskuddsordning ønsker Regionalpark Haldenkanalen å få på plass en bygning som kan huse DS «Turisten» vinterstid. Både for

Slik så det ut sist DS «Turisten» var på land, den gang båten under stor festivas kom til Tangen brygge i Tistedal. Men det er ikke slik vi vil ha Haldenkanalens Dronning.

å spare vedlikeholdsutgifter, men også for å få en ekstra attraksjon når båten ikke er i trafikk. Kommunene langs kanalen har alle blitt

invitert til å komme med forslag til hvor DS «Turisten» kan gå i innersjøens vinteropplag.

Naturterapi, healing og kunst

I nyoppussede lokaler i den gamle E-verksbygningen i Haldenveien på Ørje har det dukket opp en spennende dame med mange jern i ilden. Sammen med naboene i huset har hun etablert Terapihuset, og selv tilbyr hun behandling for både kropp og sjel.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Sølvi Dalhaug bor på Rømskog, har drevet Isis Naturterapi på Lørenskog i flere år og dessuten Atelier Anima. I tillegg har hun god hjelp og støtte i sin mann Per Høisveen, som også er healer.

– Virksomheten på Rømskog skal fortsette som før, men avdelingen på Lørenskog er i ferd med å bli avvirket, sier hun.

Dalhaug ønsker å konsentrere seg fullt og helt om virksomheten i Grenseland, hvor satsingen i Ørje blir viktig.

– Vi har pusset opp lokalene, og det er blitt riktig fint, sier hun.

Fresk dame

Vi treffer innehaver Sølvi og hennes heilmann Per i sin nye Ørje-salong. Smakfullt innredet, egenprodusert kunst og et hav av diplomer preger veggene. En moderne kaffemaskin sørger for

Sølvi Dalhaug og mannen Per Høisveen har åpnet naturklinikk i Haldenveien på Ørje. Selv bor de i Rømskog der de også driver samme virksomhet.

stemningen. Her forklarer de to hva virksomheten går ut på. Per på sin lavmælte måte som er en rømsjing verdig. Sølvi verken klarer eller vil skjule sitt nord-norske opphav. Damen er opprinnelig fra Narvik, men har bodd sørpå så lenge hun kan huske.

– Jeg driver behandling etter godkjente normer. Jeg har utdanning blant annet fra helsevesenet, massevis av kurs, og jobber etter strenge kriterier. Her er det ingen som lover mer enn vi kan holde, sier Sølvi. Hun har mange kunder som kommer langveisfra. Nå håper hun at riktig mange fra Grenseland kan få god hjelp til behandling av små og store plager hos henne. En

kombinasjon av klinikk, kurssetter og kunstatelier åpner for nye muligheter som kan vise seg å gjøre underverker for kropp og sjel. Sølvi er også billedkunstner, og i lokalene i Ørje kan folk nyte hennes arbeider.

Allsidig

Sølvi Dalhaug er en svært allsidig dame. Hun har utdanning som billedkunstner, stemmeterapeut, healer, naturterapeut og homøopraktiker. Alt kombinerer hun i sin behandling, og det har vist seg vellykket. Derfor har hun klienter som kommer langveisfra.

Den virksomheten Sølvi og mannen tilbyr kan virke komplisert,

med sine mange begreper og innfløkte betegnelser. Men Sølvi selv sier at det ikke er noe hokus-pokus. Likevel anser vi det som en risikosport å forsøke å beskrive hva terapien og behandlingen innebærer. I stedet anbefaler vi interesserte om å lese mer på Sølvi Dalhaugs hjemmeside. Der står det utførlig beskrevet hva hun kan tilby.

– Ellers er det bare å ringe eller stikke innom. Ingen skal bli skuffet. Her tar vi tak i folks problemer og utfordringer – enten de er små eller store. De fleste vil ha stor glede og nytte av behandling hos meg, sier hun.

Websiden har følgende adresse: www.atelieranima.com

Tjukkasgjengen på plass i Ørje

Tjukkasgjengen samlet ved Marker rådhus. Foto: Freddy Hagen.

Rundt tjue personer går sammen på tur hver torsdag i Marker. Det er tjukkasgjengen i Ørje. Bak tiltaket står Frivilligsentralen i Marker.

ØVIND OTTERSEN, TEKST

– I oktober startet Marker Frivilligsentral opp Tjukkasgjengen i Ørje, og aktiviteten ble fort en suksess. Allerede den første kvelden møtte det opp fjorten personer. Deretter har det stort sett vært rundt tjue deltagere, sier Freddy Hagen, daglig leder i Marker Frivilligsentral.

Mange har lagt merke til gjengen med folk som går sammen på tur i Ørje-området, kledd i sine nye gule refleksevester. Forklaringen er altså enkel; Tjukkasgjengen går tur.

Moss først i gang

Tjukkasgjengen ble startet opp i Moss for noen år siden. En vennegjeng ønsket å trimme av seg ribbefettet etter mye julemat. Det ble derfor etablert en Facebook-side. Responsen var enorm, og tiltaket ble så populært at det har spredt seg til hele landet. Nå er det 260 avdelinger med 20.000 deltagere.

Folkehelse

– Ett av formålene med Tjukkasgjengen er å aktivisere de som ønsker å være med på et lavterskeltilbud hvor det sosiale er like viktig som trimmen, sier Freddy Hagen.

– Flere av de faste deltagerne hos oss er innflyttere til bygda. Hos oss knytter de nye bekjenskaper og skaper seg ett nettverk mens de deltar i en fysisk aktivitet. Dette er folkehelsearbeid på sitt beste, sier Freddy Hagen.

– Vi har også en egen Facebook-side. Bare søk på Tjukkasgjengen Ørje, så kan du bli medlem og få nyheter om oss, oppfordrer Hagen.

Ut på tur, aldri sur

– Vi møtes på Frivilligsentralen på rådhuset kl. 18 hver torsdag. Turene våre pleier å være på om lag fire kilometer, noe vi bruker cirka en time på. Farten bestemmer vi selv, og ruten vi går er aldri helt den samme.

“Jeg trenger et nytt hjem”

Vurderer du å bli fosterhjem?
Velkommen til informasjonsmøte tirsdag 3. desember kl. 18. Sted: Sundløkkaveien 73, Sarpsborg
Tlf. 466 16 900 – www.fosterhjem.no

TEPPEKUPP LØRDAG 30. NOVEMBER

SALONGTEPPER

REN ULL 1,60 x 2,30
(ord. pris 2650,-)

LØRDAG 1190,-

LANGFLOSSET HYRDETEPPE

ULL 1,70 x 2,40

KUN 390,-

DIV. SALONGTEPPER

1,60 x 2,30

UANSETT FØRPRIS

LØRDAG 500,-

Åpningstider:

Man–fre 08.30–17.00 Lør 09.00–13.00

Storgt. 56, 1870 Ørje - tlf. 69 81 14 70
tepperogmiljo@halden.net

Kulør
Tepper og miljø

GRANLI RØR AS

rørkjøp

Vi tilbyr følgende:

- Nybygg
- Rehabilitering
- Service
- Sanitæranlegg
- Varmeanlegg
- Kloakkrensing
- Vannrensing
- Gassanlegg

Granli Rør AS

Nesveien 20, 1870 Ørje
Tlf: 69 81 12 71
Mob: 90 91 42 32
stig-erik.granli@granliror.no
www.granliror.no

NORGESFOR ØST

Besøk våre butikker:

Vi selger alt i hageutstyr, hundefor, kattefor og driftsmidler til landbruket.

ØRJE, Haldenveien 71
Telefon 69 81 49 40

SLORAFOSS
Telefon: 63 85 46 60

www.norgesfor.no

Levende, grønt og mangfoldig

Aremark sentrum skal bli levende, grønt og mangfoldig. Kommunen har fått utarbeidet et forslag til kommunedelplan, og den er på høring fram til 10. januar. Planen er et forslag til visjon for Fosbyområdet de neste tolv årene.

ØVIND OTTERSEN, TEKST

Sentrumsutvikling er viktig i grensekommunene. Aremark kommune er ute med ny sentrumsplan som beskriver forslag til mål, tiltak og bestemmelser.

– Alle som er berørt av planforslaget, kan skrive inn en uttalelse med sine synspunkter på planforslaget og hva de eventuelt mener må endres, sier saksbehandler Lisbet Baklid.

Åpent møte

Denne onsdagen, 27. november, blir det åpent møte på Furulund der planforslaget blir presentert, og det blir mulighet for å komme med synspunkter. Det åpne møtet arrangeres for å gi allmennheten mulighet til medvirkning og bli informert om hva som skjer og påvirke utvikling av kommunesenteret i årene framover.

Kommunedelplanen skal styrke sentrum og handel i Fosby. Det skal legges til rette for bedre bokvalitet med flere boligfelt, god bokvalitet, flere møteplasser, opplevelser, og økt næringsutvikling.

Fremtidsrettet

– Planen skal også møte økningen i antall eldre som kan tenke seg å bo mer sentrumsnært med gangavstand til butikk og servicefunksjoner. Det vil være positivt for både unge og eldre, og det vil opprettholde mulighetene for handel i sentrum, sier Lisbet Baklid.

Nærheten til vassdraget er viktig for både fastboende og for handelsvirksomheten. Med økende antall hytter ved Haldenvassdraget, ønsker politikerne i Aremark større mulighet for at hyttefolk skal kunne besøke kommunens sentrum.

Planforslaget skal etter høringen bearbeides og legges frem for politisk sluttbehandling i kommunen. Planen skal ligge til grunn for økonomistyring og utbygging i årene framover.

Den litt bortgjemte «kulpen» og tilleggende naturherligheter bak bensinstasjonen i Aremark vil komme mer til sin rett dersom sentrumsplanen blir vedtatt slik planforslaget foreligger.

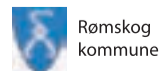
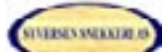
Julestemning med Sound of Sisters

ØYMARK KIRKE 8. DESEMBER KL 16/19

BILLETTER

KOMMUNEHUSET, RØMSKOG OG MOSBÆK & CO, ØRJE
VOKSNE KR 150,- OG BARN UNDER 12 ÅR KR 100,-

Seks av de sju ungdommene fra Aursmark BU samlet på Kirkeby i Eidsberg under fylkeskampen mot Akershus. Foran sitter lagets leder Elias Bye. De øvrige er fra venstre Ola Bræck Larsen, Line Mosbæk, Line Marie Skubberud, Martha Sofie Krog og Even Andreas Buer Nordli.

BU-ungdommen knuste Akershus

Et knippe ungdommer fra Rødenes og en aremarking var med på laget da Østfold Bygdeungdomslag regelrett knuste Akershus under den årlige fylkeskampen. Tevlingene foregikk i Eidsberg.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Aursmark Bygdeungdomslag stilte med sju ungdommer til konkurransen mot Akershus. Aremark BU hadde én. Det hele foregikk på Kirkeby i Eidsberg. Der var det en hel lørdag tevlinger både innendørs og utendørs. Og på kvelden var det bankett og fest.

Alle er kanskje ikke helt inne i den lokale bygdehistorien. For ordens skyld nevner vi at Aursmark er det gamle navnet på Rødenes.

– Ved å beholde det gamle navnet, bidrar vi til å føre tradisjonene videre, sier Line Mosbæk i Aursmark BU.

Overlegen seier

Akershus stilte noe redusert til fylkeskampen mot Østfold. Dermed endte det med total slakt. Østfold vant med sine 264 poeng mot fattige 7 poeng til gjestene fra nord.

- Hva går en slik konkurranse ut på?
- Øvelsene er T-R-T, det vil si traktor, redskap

og trygghet. Videre er det anretning av speke-mat, blomsterdekoring, moped, eksteriorbedømming av storfe og noe som kalles handyman, forteller Line Mosbæk.

De lokale BU-erne gjorde sine saker utmerket. Elias Bye, Even Andreas Buer Nordli og Line Mosbæk utgjorde laget som vant handyman-klassen. Elias Bye vant juniorklassen i moped, med Even Andreas Buer Nordli på tredje plass. Sistnevnte tok seieren i T-R-T junior.

Det ble prestert godt også i andre øvelser. Henriette Solbrække var på laget som ble nummer fire i speke-matanretning senior. Elias Bye og Ola Bræck Larsen ble nummer fire i T-R-T junior, mens Even Andreas Buer Nordli ble nummer fire i eksteriorbedømming av storfe. Sistnevnte øvelse ble for øvrig gjennomført på Søreng gård.

– Denne konkurransen viser at det fortsatt er liv i bygdeungdommen. Vi som sitter i styret, jobber godt for å holde aktivitetsnivået oppe. Det er mye morsomt å gjøre på bygda, og vi tar gjerne imot flere positive ungdommer, sier Line Mosbæk.

Henriette Solbrekke deltok på speke-mat-laget som tok fjerdeplassen i senior-klassen.

Rolf Dagrød fra Aremark deltok i anretning av speke-mat. Hans lag nådde ikke helt opp i konkurransen.

Julegavene vi drømmer om

- Bærbar PC
- Nettbrett
- Mobiltelefon
- Tilbehør

SluseByen D@ta AS

Tvillinggata 1 Ørje. Tlf. 69 81 20 15. E-post: post@slusebyenaata.no

Det er ikke så lenge til jul som du kanskje tror...

Sjekk kalenderen og bestill julebordet nå!

Ta kontakt på tlf. 69 81 21 37

eller firmapost@solstrand-terrasse.no

I mellomtiden serverer vi som vanlig varm lunsj og dagens middag mandag til fredag. Og deilig søndagsmiddag med dessert og kaffe.

Telefon 69 81 21 37
www.solstrand-terrasse.no

Spør oss også om catering!

Helleristningene ved Hornes.

Glimt fra skole

Femte trinn ved Marker skole har vært igjennom en spennende høst. Noe av det denne skolehverdagen har inneholdt, vil elever og lærere gjerne dele med andre av AGs lesere.

Ranveig B. Henning har på vegne av elever og lærere på femte trinn sendt oss følgende rapport:

«Vi har vært på to fine utflukter i høst. Først var det Østfold rundt, med superguidebussjåfør Knut Espelund, som tok oss trygt rundt i fylket vårt: Borgarsyssel museum, Gamlebyen i Fredrikstad, helleristninger ved Skjeberg og til slutt Halden med Fredriksten festning.

Tema elg

Videre har vi vært på tur i skogen med tema «elg», og her hadde vi med oss tre gode medhjelpere. Vi fikk skyte, vi fikk høre og lære masse om elg og elgjakt, og vi fikk god tid til å være sammen rundt bålet. Du og du som vi alle koste oss i det fine høstværet!

Stor takk til Tor Harald Rørvik og ikke minst til Reidar Andersen og Arne Jaavall, som stilte opp i år igjen. Fantastiske karer.

Noe annet som har vært nytt for oss i år, er aktivitetsdag. Her

var det mange forskjellige øvelser, og til slutt var det selveste «triathlon»! Dette var gøy!

Fadderbarn

Vi har også hatt treff med fadderbarna våre i 2. klasse. Her sang vi for hverandre – masse sanger om dyr, og da selvsagt måtte vi synge om den berømte reven: «What does the fox say?»

Den kulturelle skolesekken har vært på to besøk – både med indisk musikk og med teater om Håkon, birkebeinere og baglere.

Flest vanlige dager

Selv om det har skjedd mye i høst, har vi nok flest sånne vanlige dager, kanskje litt mer kjedelige, men det klarer vi: Vi har vært igjennom nasjonale tester i tre fag, pugget «to be» presens, besøkt biblioteket, laget tabeller og diagrammer i Excel, og vi vet at Jacob lurte Esau!

Jo, vi har hatt en fin høst sammen på femte trinnet vårt».

Møbeltapetserer LUMAR

Vi kan tilby:

- omtrekking av møbler
- møbler etter kundenes mål og spesifikasjoner
- renovasjon av antikke møbler
- båtinnredning, båtputer og bil
- nye setetrekk til alle bil merker etter kundens mål og spesifikasjoner

Besøk oss gjerne på:

www.gamleognye.no
www.bilsetetrekk.no

Ring 93 897 857

for uforpliktende prat og gratis befaring.
Mandag-fredag 8-18.
Lørdag 10-14.

Gamle og Nye

BILSETETREKK NO

Vi er glad for at piskene er fjernet fra skolestua.»

Nøkkelen til Kirkebystua på museet - «vår egen» stue flyttet dit fra Øymark.

Inne på kjøkkenet i Kirkebystua.

«Den hvite dame» på Fredriksten festning.

Skyting på blink. Tor Harald hjelper til.

Arne og Reidar - våre gode hjelpere.

Aktivitetsdag - alle må varme opp før vi setter i gang.

Triatlon - løping, svømming og til slutt sykling.

hverdagen i Marker

Faddertreff med våre venner på 2. trinn.

Kulturell skolesekk med indisk musikk - raga.

Smartboard på plass i klasserommet og fint å bruke til trening - nasjonal test i matematikk.

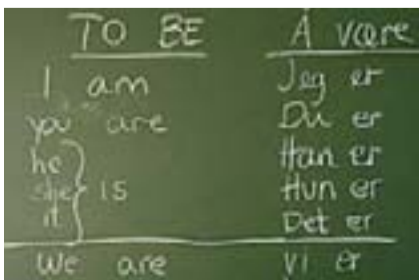
God bokstund på biblioteket.

Gjennomgang av grunnleggende begreper i Excel.

Så skal alle prøve seg.

Her må det pugges.

Premieutdeling - aktivitetsdag.

5. trinn har fått medaljer.

Ungdommen i Marker blir hørt

Marker Ungdomsråd har sine møter i Frivilligsentralens lokaler i rådhuset. Her ser vi de fleste av rådets medlemmer, denne gang med ordføreren på besøk. Rundt bordet sitter fra venstre Oda Torsdatter Rørvik, Jonathan Nythe Nilsen, Sander Bjørnerås, ordfører Kjersti Nythe Nilsen, Anne Hellgren Østbye (Sp), rådets sekretær Else Marit Svendsen, Elena Falkenberg Nordmark og Therese Dambakk.

Ungdommen i Marker har sitt eget «politiske» utvalg. Marker Ungdomsråd er sidestilt med andre utvalg, og rådet får til behandling saker som angår de unge.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

– Ungdomsrådet er en fin ordning som gjør at vi føler vi blir tatt på alvor, sier rådets leder Therese Dambakk.

Marker Ungdomsråd består av sju ungdommer og to valgte kommunepolitikere: Anne Hellgren Østbye (Sp) fra formannskapet og Daniel Norløff (Ap) fra oppvekst og omsorg. I tillegg er kultursjef Else Marit Svendsen rådets sekretær og administrator.

Ungdommene i rådet rekrutteres fra ungdomsskolen. Elevrådet der plukker ut kandidatene. Så sitter de gjerne i rådet så lenge de vil, men ikke utover videregående skolealder.

Ordinære vilkår

Medlemmer i politiske utvalg har møtegodtgjørelse etter vedtatte satser.

– Ungdomsrådets medlemmer får samme godtgjørelse. Her gjøres ingen forskjell. Det er fordi vi vil gi et signal om at ungdomsrådet er viktig, og vi ønsker å høre hva ungdommen mener. Marker kommune legger stor vekt på at ungdommen skal ha det bra. Da må vi også lytte til deres synspunkter og ta dem på alvor, sier Svendsen.

– Hva har rådet utrettet?

– Små og store synspunkter blir tillagt vekt i vanlige politiske prosesser. Men av større, konkrete tiltak kan vi nevne familie- og ungdomsfestivalen som vi arrangerte første gang i 2012. Det var et samarbeid med Aremark og Rømskog. Gratis mat og drikke, masse aktiviteter og mye moro i Ørje sentrum 16. mai. Et arrangement som forhåpentligvis blir et fast innslag dagen før dagen, sier Svendsen.

Lærer mye

Ungdommene selv synes det er spennende å være med i rådet.

– Vi lærer mye, ikke minst om hvordan lokalpolitikk foregår, sier Therese Dambakk. Hun legger til at dette ikke bare har betydning for dagens unge i Marker, men også for ungdommene i rådet og deres egen fremtid.

– Kunnskapen vi får i forbindelse med dette arbeidet, vil vi ha nytte av senere i livet. Ikke minst fordi vi også får sett fylkespolitikken på nært hold gjennom deltakelsen i Ungdommens Fylkesråd. Vi er også en del av det regionale ungdomsrådet i Indre Østfold, sier hun.

– Vi har ett møte igjen i år, sier Else Marit

Svendsen, som er meget godt fornøyd med ungdomsrådet.

– Vi skal ha et hyggelig grøtmøte. Så tar vi ferie før en rekke viktige saker står på agendaen neste år. Ikke minst skal vi gå grundig inn i problematikken rundt kommunesammenslåing. Vi skal også besøke Stortinget der tidligere ordfører Stein Erik Lauvås er på plass. Og 16. mai blir det nytt, stort familie- og ungdomsarrangement i Ørje. Og hele tiden dukker det opp saker som angår ungdom. Vi har nok å henge fingrene i, sier Svendsen.

Mer buss

– Hva er den viktigste ungdomssaken i Marker akkurat nå?

– Kollektivtilbudet, svarer alle i munnen på hverandre.

– Vi må ha bedre busstilbud. Det er vanskelig å ta seg til og fra Mysen der Marker-ungdommen går på videregående og naturlig nok får seg nye venner. Vi må få til bedre løsninger på dette området, sier Therese Dambakk og de andre ungdommene i Marker Ungdomsråd.

Slik så det ut under juleveiåpningen i Aremark i fjor. Kaldt vintervær, lite snø, men masse god stemning.

Juleveiåpning i Aremark

Juleveiåpning er blitt en populær tradisjon i Aremark. Når drøyt tre uker gjenstår til julaften, slår aremarkingene på stortromma og sørger for offisiell åpning av julen i bygda.

ØVVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Utenforstående synes kanskje det er litt merkelig med juleveiåpning, men forklaringen er såre enkel: Det finnes ikke en eneste gate i Aremark, bare veier.

Noen endringer

Juleveiåpningen i Aremark har i mange år vært bygget over samme lest. Noe nytt har kommet til de siste årene, og arrangementet har vokst i omfang. Det er Frivilligsentralen i bygda som står for arrangementet. Sentralen har fått ny leder i høst, og Nina Krafft Skolleborg forteller at det blir noen endringer i år. Ikke bare fordi hun er ny som leder av sentralen, men også fordi noen gamle travere gir seg og nye ting melder sin ankomst.

Nissemarsj

Nytt i år, og forhåpentligvis starten på en lang tradisjon, blir nissemarsjen. Det er et landsomfattende tiltak, og Aremark henger seg på.
– Marsjen starter på skolen kl. 13. Så går vi, store og små nisser, ned til bankplassen der resten av juleveiarangementet finner sted

frem til klokka 16, sier Nina, som ber alle nisser om å møte i god tid i skolegården for å gjøre seg klare til nissemarsjen.

Årets store førjulsarrangement i Aremark finner sted både utendørs og inne i bankens foajé. Ute blir det stands, boder, aktiviteter og utstillinger. Inne blir det mulighet til å varme seg til underholdning.

Mange attraksjoner

Arrangementet på Fosby er en fin anledning for lag og foreninger til å vise seg frem. Hvem som skal delta, er i skrivende stund ikke klarlagt i detalj. Men fra tidligere år har vi kunnet kose oss med det både Bygdekvinnelaget, Lions og 4H har kommet med. I tillegg vet vi at det blir utstillinger in regi av både lag og enkeltpersoner. Menighetshuset, Ungdomsklubben, MOT, biblioteket og Bøensæter kan meget vel dukke opp med spennende ting.

– Alt er ikke klart ennå. Det som imidlertid er helt sikkert er at det blir en flott juleveiåpning i Aremark i år også. Jeg håper at hele bygda stiller opp, og at riktig mange barn (og voksne) blir med på nissemarsjen, sier Nina Krafft Skolleborg.

Julegranen tennes

Mot slutten av arrangementet, når

mørket senker seg over Aremark sentrum, skal julegrana tennes. Det har ordføreren tradisjonelt gjort. Slik blir det ganske sikkert også i år.

Og når juletreet er tent, kaffe, julegrøt og annet snadder er for-tært. Når bodene pakkes sammen.

Da er julen for alvor i gang i Aremark.

Og litt nostalgi blir det også. Årets juleveiåpning blir den siste foran gamle Fosby skole. Bygningen skal rives, og neste år vil alt se helt annerledes ut på bankplassen.

Anne Grete Stabekk var en av mange som bidro til god julestemning i fjor.

JAN WIN CONSULT AS

- OPPMÅLING
- BYGGELEDELSE
- HUSPLASSERING
- TOMTEMÅLING
- MASSEBEREGNING
- SENTRALE GODKJENNINGER

Boks 24, 1799 Aremark
Tlf: 995 35 869
www.janwin.net
Mail: janewin@online.no

Mange vil bli UMM-er, betegnelsen på Ungdom med MOT. Her er nye UMM-ere samlet under inspirasjonskvelden på UKH. Fra venstre leder Vegard Slevigen, Ruth Amalie Olsen Torp, Hermann Øistad Ruud, Martin Muskaug, Asha Hassan, Ylva Olsson, Kari Helene Halvorsrud og Jesper Søbyskogen.

MOT i medvind i Marker

Marker er en MOT-kommune, og oppgaven tas på største alvor. Organisasjonen har fått solid fotfeste, ikke bare på skolen og i Ungdommens Kulturhus, men også i rådhuset.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Nylig var det inspirasjonskveld i UKHs lokaler, med meget god oppslutning. Der samles årlig alle

som jobber med MOT i Marker kommune. Det blir informert, diskutert, inspirert og utvekslet ideer og suksesshistorier. Gruppearbeid og underholdning hører også med.

MOT-general Lars Johansson ledet samlingen, og en rekke ungdommer og mange lokale samfunnsstopper var på plass, med ordfører og rådmann i spissen.

Innvielse

I tillegg til samlingen ble det foretatt en offisiell åpning av MOT-spot, et nytt rom i Ungdommens Kulturhus. MOT-spot er et rom innredet i løpet av sommeren tak-

ket være pengegaver fra Marker Lions, fra loppemarked på Eid skole og en båregave. MOT-spot er et lite lokale som har fått et kafépreg og en enkel kjøkkenløsning. Her kan de som ønsker det få kjøpt seg MOT-merkevarer, en kopp kakao eller rett og slett bare sitte og prate og kose seg. MOT-spoten skal være bemannet en gang i måneden av ungdom som jobber i MOT (Ungdom med MOT).

NYE MOT-AMBASSADØRER

Ola Vigen Hattestad (t.v.), MOT-general Lars Johansson og Trygve Skaug fotograferer seg selv under MOT-signeringen i rådhuset.

Ola Vigen Hattestad, Trygve Skaug og Inger Johanne Ruud er utnevnt til MOT-ambassadører i Marker. Alle har signert avtalene. Dermed har MOT-bevegelsen i kommunen fått tre solide navn med lokal tilknytning som forbilder og inspiratorer.

- Disse tre er på hver sin måte meget gode forbilder for ungdommen, så rådmann Espen Jaavall da avtalen med de to førstnevnte ble signert på rådhuset.

For ordens skyld: Ola er skiløper, Trygve er musiker og forfatter, mens Inger Johanne er styrkeløfter.

MOT til å glede i høstmørket. Hva betyr det å glede?

Glede er en av våre grunnleggende følelser, og det beskriver en positiv følelse vi får når noe vi ønsket skjer eller når noe uønsket ikke skjer. Det kan være at vi oppnår noe, gjør noe vi liker, er sammen med noen som gjør oss glad og mye annet. Til og med helsen vår kan bli bedre av å ha det bra!

Det å glede andre koster nærmest ingenting. Det tar ikke lang tid, og det er ikke vanskelig. Det skjer ikke noe med deg dersom du ikke gleder en annen, men dersom du bruker litt av tiden din, kan du gjøre en forskjell i et annet menneskes liv!

Det som kreves av deg for å glede noen er MOT. Du må tørre det!

Mange tror at man må kjøpe dyre gaver og bruke masse tid for å glede, men det MÅ man nødvendigvis ikke: Glede kan være et lite «hei», et smil, en hyggelig sms, en oppmuntrende kommentar. Det kan være at du gjør en ting som ikke forventes av deg. For eksempel om du aldri går ut med søpla: Gjør det!

En kan også gjøre litt større ting som å lage middag, rydde rommet, lage vafler og servere til naboene.

Høsten er for mange en slitsom tid med mørke og kalde dager. Kanskje det er akkurat nå det er viktig å spre litt glede? Kanskje det er akkurat derfor at «MOT til å glede-dagen» er i november?

Vi i Marker håper at alle får fine høskvelder, og at dere har MOT til å glede!

Lag en god dag!
Lars Johansson

Lørdag kommer julen til Ørje

Denne blide nissegjengen solgte tennbrikker under fjorårets julegate-åpning i Ørje.

Det er ikke til å unngå å legge merke til at det stunder mot jul. Men ordentlig jul blir det ikke før julegatene er åpnet og julegrana tent. Det skjer førstkommande lørdag. Da står hele Ørje på hodet, og årets store høytid er for alvor i gang.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Som vanlig er det Ørje Handelsstand som trekker i trådene for å få til den tradisjonsrike julegate-åpningen. Men Trine Nilsen og Kari Mosbæk Christensen har gode hjelpere i både egen og andre organisasjoner, ikke minst Lions og kommunen. Det er mange som skal ha en stor takk for at hele Marker og mange besøkende får en morsom, spennende og ikke minst innholdsrik førjulslørdag.

Variert program

Det hele starter på formiddagen lørdag 30. november. På Torget i Ørje og i tilliggende gater, butikker og plasser vil det skje noe nærmest fra morgen til kveld. Selve julemarkedet åpner klokka 12. Da blir det tradisjonelt julemarked med salgsboder smekkfulle av alt man kan tenke seg av både snadder og julegaver. Bare for å nevne en ørliten flik av utvalget: Smultringer, julekaker, julegodter og håndverksprodukter. Det blir selvfølgelig salg av mat og drikke.

Ingen skal gå sultne fra årets julegateåpning i Ørje.

Gløgnisser

Et morsomt innslag er Lions Gløgnisser, som lover å skape stemning rundt i sentrum – en årvisst tradisjon. Den yngre garde kan også se frem til ponniridning med Marker Kjøre- og Rideklubb. I tillegg planlegger speiderne å slå leir på Torget. Der skal de selge både Falukorv, gløgg og kaker. De tilbyr en spennende fiskedam, og de skal selvsagt selge kalendere.

Underholdning

Den store scenen på Torget skal naturligvis brukes flittig. Blant dem som vil trekke til seg mange tilhørere er velkjente Trygve Skaug. Denne gang er det, naturlig nok, julesanger han skal glede publikum med.

Odas barnedans, to dansegrupper fra Family Sports Club, skal ha danseoppvisning. Ungene er 9-10 og 11-12 år og gleder seg til å vise frem hva de har lært i løpet av høstens trening.

Så blir det konsert med Marit Espelund og Hope, et kor fra Ørje kirke. Ørje-jenta Marit Espelund er for øvrig CD-aktuell med barneplaten «Klart jeg kan», som inneholder 11 poplåter med sprek produksjon. Albumet kommer med singback til alle låtene.

Nissetog og julegran

Ingen jul uten nisser. Derfor blir det nissetog med Gråtass i teten. Små og store inviteres til å ta på nisseklær og bli med i nissetoget rundt i Ørje sentrum.

Når dagen går mot hell og mørket senker seg over Ørje, er det klart for tenning av julegrana. Det skjer på Torget, og ordfører Kjersti Nythe Nilsen får æren av å tenne lysene etter at president Arne Dehli i Lions Club har ønsket alle velkommen til det store øyeblikket.

Når lysene er tent, blir det en kort andakt og deretter gang rundt juletreet og utdeling av gratis poser til barna.

Så er Julen 2013 for alvor i gang i Ørje og Marker.

Pepperkake-landsby i Ørje

Pepperkakelandsbyen i Ørje blir forhåpentligvis større enn noen gang i år.

I fjor startet det som forhåpentligvis blir en flott tradisjon, nemlig en Pepperkakelandsby på Ørje. I fjor kom det inn sju-åtte bidrag. I år håper man på mange flere bidrag.

Barn og voksne oppfordres til å levere inn sitt bidrag til Pepperkakelandsbyen i Marker Sparebank. Alle innleverte bidrag, fra fredag 29. november til søndag 22. desember, er med i trekningen av fine premier.

JULEMESSE PÅ ØRJE BRUG

ØVIND OTTERSEN, TEKST

Det er duket for ny, stor julemesse på Ørje Brug. Søndag 1. desember klokka 11 åpner dørene, og i fire timer fremover kan lokale «produsenter» treffe potensielle kjøpere og andre hyggelige mennesker.

Julemessen byr på en rekke aktiviteter for store og små. Det blir mye å smake på, og bare duften av jul er en attraksjon i seg selv.

– Tanken med denne julemessen er at alle kreative mennesker, først og fremst fra Marker, skal kunne vise seg frem og det de lager hjemme. Og tjene noen kroner. Det har blitt en fin tradisjon, sier Reni Braarud i Kanalmusset, som arrangerer messen.

– Spesielt kommer mange unge for å kjøpe julekaker. Det er jo blitt mindre vanlig å bake selv. Andre kommer for å kjøpe julegaver og mye annet fint.

– Dessuten, vaflene er gode og museet er åpent. Vi selger også nek fra Marker, legger Reni til.

Og i galleriet har Ingrid Reimers maleriutstilling. Hennes snødekte fjell passer godt inn i julen.

– Julegranen er tent, og pepperkakebaking er veldig populært, avslutter Reni Braarud.

Ingrid Reimers blir å finne i Galleri Ørje Brug både på lørdag og søndag.

Førjulshølg i S

LØRDAG 30. NOVEMBER

Julegateåpning med julemarked

Fra kl. 12.00: Tradisjonelt julemarked på Torget med salgsboder hvor du bl.a. får kjøpt julekaker, julegodter, smultringer, håndverksprodukter, fuglemat, egg og ved. Salg av mat og drikke.

Innslag fra UKH. Trygve Skaug synger julesanger. **Ponnyriding** ved Marker Kjøre- og Rideklubb. **Speiderne slår leir** på Torget. **Åpent Hus på Kreativitetet**. Ta på nisseklær og bli **sminket** av Ungdom Med Mot på markedet. **Lions Gløggnisser** skaper stemning i sentrum. **Danseoppvisning** med Oda's barne-dans / FSC. **Konsert med Marit Espelund og Hope.**

Kl. 15.30: Nissetog med Gråtass i teten. Små og store inviteres til å ta på nisseklær og bli med i nissetoget rundt i Ørje sentrum.

Kl. 16.00: Julegrana tennes på Torget

Velkomsthilsen ved presidenten i Lions Club Marker, Arne Dehli

Ordfører Kjersti Nythe Nilsen tenner lysene.

Andakt ved Runo Lilleåsen.

Gang rundt juletreet.

Utdeling av gratis poser til barna.

Velkommen til en hyggelig julehandel i Ørje med mange gode tilbud!

Arrangør: Lions Club Marker i samarbeid med MOT / Marker Kommune og Ørje Handelsstand.

SØNDAG 1. DESEMBER

Julemesse på Ørje Brug

Kl. 11–15: AKTIVITETER for store og små **SALG** av masse rart som hører julen til, og ikke minst julekaker, julebrus og julekaffe! Men fremfor alt et **hyggelig samvær!**

Her selges håndlagde stearinlys! Rykende fersk **julebakst!** Varmer **strikkeluer og tøfler** til ute- og innebruk! Og ikke nok med det: **Kranser** til pynt og til glede! **Julenek** til dompap og meis! **Bøker** om julen; dens mysterier og historier! **Tekstiler** av ymse slag og vakre **trearbeider!** Hjemmebakt **flatbrød, lefser og brød!** En frydefull blanding av **juletrepynt** til hjemmet, til venner og slektninger!

Barna kan bake-bake pepperkaker! En kilo pepper, Morten Skogmust! eller **høre små julehistorier** bli lest og fortalt! **Julegaver** i alle prisklasser!

Lysmesse i Ørje Kirke

Kl. 17.00. Arrangør: Marker Speidergruppe.

Ta med familie, alle barna, venner og bekjente – så tjuvåpner vi Markers egen julekalender!

Arrangør: Kanalmuseet i Ørje, i samarbeid med utallige flittige Markinger!

Ditt lokale forsikrings-selskap i Aremark, Marker og Rømskog

Tlf. 69 81 01 80

marker@gjensidige.no

Gjensidige

Marker

Storgt. 55, 1870 Ørje

Samvirkelaget Bruktbutikk

Skolegata 1, 1870 Ørje

Mye til julen

... ellers har vi: Klær til voksne og barn, duker og gardiner. Middags- og kaffeserviser, glass- og pyntegjenstander. Salg av kaffe og vaffel.

Velkommen til en hyggelig handel hos oss!

Tirs., tors. og fre. 11–16. Lør. 11–14

LØRDAG OG SØNDAG

Kunstutstilling på Bruget

EN VINTERREISE. Malerier av Ingrid Berge Reimers

Galleri Ørje Brug kl. 11.00 – 15.00

Hjelp oss å lage Ørjes egen Pepperkakelandsby!

Barn og voksne oppfordres til å levere inn sitt bidrag til Pepperkakelandsbyen i Marker Sparebank. Alle innleverte bidrag fra og med fredag 29. november til fredag 20. desember er med i trekningen av fine premier.

NORGESFØR
ØST

ØRJE, Haldenveien 71

Tlf. 69 81 49 40

SLORAFOSS

Tlf. 63 85 46 60

TRØGSTAD

Tlf. 69 82 43 00

Besøk våre butikker!

Vi selger alt i Hageutstyr, hundefor, kattefor og driftsmidler til landbruket.

Lørdag 30. nov.
kr **99,-**
inkl. batteri

O. MOSBÆK & CO

Storgt. 36, 1870 Ørje. Telefon 69 81 10 40

Vi ønsker
våre kunder
God Jul!

REMA 1000

ØRJE

Luseøbyen Ørje

Klippekroken
HÅR • MAKEUP
Tel. 69 81 11 54

Eva Spa og Velvære Salong
HUD • FOT • MASSASJE
Tel. 97 63 15 77

• gavekort

hudpleie/fotpleie - manikyrl/gelelakk
alt innen hår-, hud- og kroppspoleie

Eva, Anita og Cecilie

Lies Hotell
1870 Ørje

BYGGERIET

www.byggeriet.no

Byggeriet Ørje Byggmarked
Elgfare 4, 1870 ØRJE - Tlf: 47 77 55 05

TORS DAG,
FREDAG OG
LØRDAG:

**VINTERJAKKER
-30%**

NILSEN SPORT OG ELEKTRISK AS
Storgata 13, 1870 ØRJE
Tlf 69 81 11 44
Email: post@nilsen.g-sport.no

SPORT

Sjokoladehagen

Ekklusiv belgisk sjokolade

Mandag-fredag 10-16, lørdag 10-14.
Julesjokolade fra 4. desember.
Søndagsåpent
8., 15. og 22. desember kl. 12-17.
Store ordre (mer enn ti gaver):
Bestill én dag i forveien i butikken.
Nå også eget gavekort!

Nettbutikk: www.sjokoladehagen.no
Storgata 45, 1870 ØRJE, tlf. 90 153 156

www.marker-sparebank.no

Lokalbanken i lomma
Med appen Lokalbanken i lomma har du alltid banken med deg.

Appen er gratis å bruke og fungerer også på nettbrett. Last ned i Google Play eller Apple App Store. Vi hjelper deg gjerne med å komme i gang.

Marker sparebank
- førstevalget

TELEFON 69 81 04 00
www.marker-sparebank.no
epost@marker-sparebank.no

**AREMARK • MARKER • RØMSKOG
MOSS • RAKKESTAD**

Bakergården Café

Den riktige gode gaven

Med ønske om en flott opplevelse!

Kjøp et gavekort og gi det til noen du ønsker alt godt!
Våre gavekort kan brukes både på Bakergården og BåtCafeen.

**90 40
25 15**

STORGATA 14, 1870 ØRJE.
WWW.BAKERGAARDEN.NO

HVA MED Å KJØPE EN SPORTY JULEGAVE TIL DINE NÆRE OG KJÆRE I ÅR?

KJØP ET GAVEKORT MED TRENING I ÉN MÅNED FOR

199,-

FAMILY Sports Club

orje@fsc.no | Skolegata 3 | 1870 Ørje
www.fsc.no | 924 61 736 | 69 81 15 50

**KUN LØRDAG
30. NOVEMBER**

Stor Amaryllis
Flere farger, kr 70,-

GJELDER HELE JULEN:

Julestjerne
Éngrenet kr 29,-.
Ved kjøp av 4 stk. kr 100,-

Flergrenet kr 50,-
Stor flergrenet kr 90,-

Eggen Gartneri
AVD. ØRJE
Storgt. 43, Ørje. Tlf. 45 06 17 90

i gros hage
med hagen som livstil!

Kun lørdag:
-30% PÅ SMYKKER, SKJERF OG GENSERE FRA BARFOTA
-30% PÅ HERLIGE WOODWICK DUFTLYS

Storgata 51, 1870 Ørje. Tlf. 930 29 223 www.igrosbage.no

EN PLASTBEDRIFT MED 40 ÅRS ERFARING

Vakuumforming
og CNC-fresing
av plast

Ny Plast

Moene, 1798 Aremark. Telefon 69 19 84 88
www.nyplast.no • e-mail: benthe@nyplast.no

joker

– helt i nærheten

www.joker.no

AREMARK

ÅPENT 9–20 (18)

Søndagsåpent 8., 15. og 22. des.
Alt det gode du trenger til jul!

joker GARANTI
FRUKT & GRØNT

posten

Utvalg av apotek-
varer fra Apotek1

Tipping

Marit Jæger og Bjørn Vidar Lihagen ønsker alle velkommen til hyggelig julehandel i Kjeller'n og Joker Aremark.

I **Kjeller'n** under Joker finner du butikken som har 'alt'.
Mye nytt av lamper og massevis av **flotte julegaver** – både nytteting og pynt.

Kjeller'n

• GAVER • VERKTØY • HUSHOLDNINGSARTIKLER • FISKEUTSTYR • GLASS OG SERVICE • LAMPER OG ELEKTRISK UTSTYR • HAGEMØBLER • HAGEREDSKAP • DUKER

Inngang gjennom Joker Aremark. Åpningstider: 9–20 (18)

NM-gull til Lisa og Per Ulven

Søskenparet Lisa og Per Ulven har i høst blitt norgesmestere i sprangridning. I hver sin klasse viste de at ingen andre holder samme høye nivå på hesteryggen.

En stolt sprangrytter Per Ulven og en ikke mindre stolt far Alf etter at medalje, pokal, blomster og tittelen som Norgesmester er sikret. Foto: hestesport.no

ØVIND OTTERSEN, TEKST

Lisa og Per bor til daglig i Oslo og representerer Bærum, men de har tilbrakt store deler av oppveksten i Aremark, på Lund i Strømsfoss. Det er nok også der de har lagt grunnlaget for den store interessen for hest og sprangridning. Og takket være uvurderlig hjelp og støtte fra mor og far, og selvfølgelig timevis med trening, har de to tenåringene utviklet sitt talent. De siste årene har resultatene blitt stadig bedre, og i høst ble det altså NM-gull på begge.

Gull nummer to

Lisa Ulven på hesten Cevin III sikret seg årets andre NM gull da hun gikk til topps i innendørs NM sprang for ponni kategori I ved

Vallermyrene. Sølv gikk til Rikke Celina Goplen, mens Isabelle S. Bendriss tok bronzen. Åtte ekvipasjer fullførte med totalt fire feilpoeng. De gikk videre til omhopping, hvor seks red feilfritt. Lisa Ulven var raskest av disse og vant dermed NM-tittelen. Lisas gull kom bare en uke etter at broren Per ble Norgesmester.

Norges beste

Tre feilfrie omganger og deretter feilfri og kjappet omhopping resulterte i gull til Per Ulven på hesten Urlandmore Aldi under innendørs-NM sprang for unge ryttere. Mesterskapet gikk i Arendal. Sølv gikk til Solveig Fotland Newermann, mens bronzen gikk til Pål Flam.

Lisa Ulven har i år sikret seg to NM-gull i sprangridning. Foto: hestesport.no

Trollbryllup i Rømskog

Trollene i Rømskog har giftet seg! Nylig var det full bryllupsfest i barnehagen.

I Rømskog barnehage har det vært troll som tema i hele høst. Målet er at ungene skal lære noe om hva som er typisk norsk i vår kultur, hva som finnes i gammel overtro, i folkeeventyr og i nyere eventyr. Inn i dette temaet flettes bruk av natur, forming, drama, språk, bevegelse og helse, sang og musikk – etikk og sosial kompetanse.

Egen trollplass

Barnehagen har «trollplass» i skogen. Trollene Lurvelegg og Mulla ble tidligere i høst kjærester, og nå har de giftet seg i barnehagen. Alle barna ble invitert til stor fest. Det var middag til alle gjestene. På menyen sto pølser og trollgelé. Og selvfølgelig var det bryllupskake. Den hadde en av de snille mammaene i barnehagen laget.

Så gjenstår det å se om det snart blir et småtroll – og kanskje en fest til når dette skal få navn!

Brudeparet Lurvelegg og Mulla. Foto: Elisabeth Moberg.

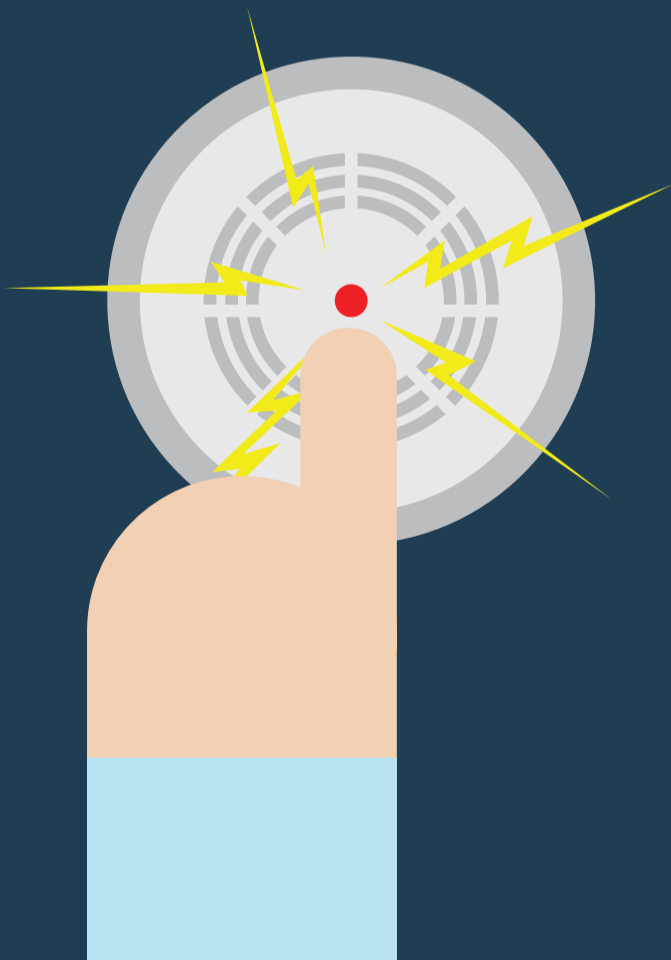
Dovregubben (Tove G. Foss) ordner med giftermålet sammen med Ida Haugen, Timothy Øwre, Kristoffer Høiseen, Simen Aarstad, Lars Viljbrief og Tuva Kind Andresen. Foto: Elisabeth Moberg.

Trollkjerring Sidsel N. Fjerdings og noen av trollungene, Line og Maren Borch, Nickolai Dammen, Mina Dedorsson, Anton Jørgensen, Lars Viljbrief og Simen Aarstad. Foto: Elisabeth Moberg.

Bryllupskaken. Foto: Elisabeth Moberg.

Husk å skifte batteri

Alle røykvarslerbatterier må byttes ut én gang i året. Disse får du selvsagt gratis hos oss.

Kom innom kontoret vårt på Ørje, ring oss på tlf 6981 0180 eller gå inn på gjensidige.no/batteri for mer informasjon.

Gjensidige Marker

Gjensidige

En delegasjon fra Marker var i høst på tur til Etiopia.

Gjennom **Vegard Brandt Slevigens tekst** og **Inger Marie Jaavalls bilder** skal Avisas Grenselands lesere få ta del i noen av inntrykkene fra turen.

I en liten landsby hoppet vi tau og hadde mange morsomme leker sammen med lokalbefolkningen.

Fra Marker til bushen

Det er ganske annerledes å legge seg til rette i et telt i den etiopiske bushen enn i den vante senga hjemme i Norge. Skumringen går brennkvik, og når mørket faller på, høres ikke mye annet enn gresshopper som spiller sin kjente sang. Ellers er det dødsens stille der ute. Andreas ligger ved siden av meg i teltet, men må ut til et toalettbesøk før han virkelig legger seg til rette for kvelden.

– Pass deg for krokodilla! sier jeg ertende og får bare et opprømt glis i retur før han smetter ut av teltåpningen. Elva Awash passerer campen bare 25 meter unna. Tidligere i dag lå det ei røslig krokodille på elvebanken, like bortenfor teltene, hvor den viste fram en gedigen malle den hadde fanget i elva. Vi er drevne friluftsfolk og har vært med på mye, men å ha krokodiller rundt i campen er ikke hverdagskost!

I naboteltet hører jeg at Annie og Audhild heller ikke har slått seg helt til ro, men i de resterende tekstil-brakkene er det stille. «Mor» Inger Marie har nok helt sikkert sovnet, og like stille er det i teltene til den etiopiske gjengen av følget vårt. Dette er nok en like stor opplevelse for Gedyon, Lamah og Gadisa som det er for oss. I det daglige har de nemlig hverken tid eller ressurser til å fare ut på «villmarksturer» i hytt og gevær, akkurat som det måtte passe seg. Personlig økonomi er annerledes enn i Norge, og naturlig nok blir prioriteringene det også.

Dette hindrer dem derimot ikke i å engasjere seg i miljøarbeid.

The Green Club

Etter at Satta og Lule deltok på UNEPs internasjonale miljøkonferanse for ungdom i Stavanger i 2008, ble de inspirert til å grunnlegge ei ungdomsgruppe ved navn The Green Club her i Etiopia. De driver med treplanting, søppelhåndtering og annet arbeid som måtte være fordelaktig for miljøet.

Grenseaksjonen for Afrika (GfA) har forsøkt å starte noe lignende hjemme i Marker og har nå innledet et samarbeid med Villmarksgruppa på Ungdommens Kulturhus og Rødenes 4H. Dette er i forbindelse med vennskap-samarbeidet GfA har med Kotebe i Addis Ababa. Gjennom organisasjonen «Vennskap Nord-Sør» har Inger Marie, «Der grande Regissør», fått organisert en tur til Etiopia, for å utveksle erfaringer, ideer og tanker om videre samarbeid relatert til temaet «Youth and Environment». Turen går også ut på å oppleve den etiopiske naturen. Dette er grunnlaget for at vi nå ligger ute i bushen, nærmere bestemt Rift Valley; «meneskehetens vugge». Det er nemlig i denne delen av Afrika hvor en stamme primater for noe sånt som 200.000 år siden reiste seg opp på to bein, utviklet en stadig større hjerne for seinere å dominere hele planeten.

Andreas spretter tilbake inn i teltet, velter seg

rundt og sovner straks. Så unngikk han krokodilla denne gangen også.

Minihjort

– Dik-dik! Vår høyt verdsatte guide Brook, en venn av Inger Marie, peker stilsikkert på et lite nøste som står halvveis gjemt inni en busk. Idet Jeepen kjører litt lenger fram, ser vi noe som ligner mest på et lite dverg-rådyr! Dik-dik er Afrikas minste hjortedyr, på størrelse med en norsk hare. Idet vi kaster kameraer opp i vinduskarmen, setter den lille krabaten opp et tempo som virkelig ligner noe! I løpet av et lite tjo-hei spoler den avsted! Bare ei stusselig støvsky står tilbake for kameralinsene våre. Brook humrer for seg selv, setter Jeepen i første og kjører videre. Det finnes neppe et levende vesen, fugl, fisk eller pattedyr i Etiopia, som Brook ikke klarer å identifisere.

Vi er nå ute på «game-drive» for å få et ørlite innblikk i den etiopiske faunaen. Rett som det er stopper vi, og Brook veiver entusiastisk etter fugler og dyr, mens vi sitter som sinnsforvirrede bøtter og gjør vårt beste for å henge med! Sammenlignet med norsk fauna er den etiopiske mer innholdsrik og variert. Fugler og dyr i alle tenkelige og utenkelige former, farger og fasonger.

Landsbybesøk

Inger Marie har ordnet det sånn denne etter-

Annie Skogstad og Audhild Ruud sammen med lokale ungdommer.

Etiopia er et av verdens fremste kaffeland, og god kaffe serveres i de flotteste restaurantene og de enkleste hytter.

Ute på «game-drive» for å studere det etiopiske dyrelivet på nært hold.

Selv for drevne friluftsfolk er krokodiller i campen sterk kost.

i Etiopia

Med på turen:

Inger Marie Jaavall, reiseleder

Andreas Degnes, representant fra UKH

Annie Skogstad, representant fra Rødenes 4H

Audhild Margrete Ruud, representant fra Rødenes 4H

Vegard Brandt Slevigen, representant fra UKH

middagen at vi skal få besøke en av landsbyene i området. Hun har vært på besøk der tidligere, og på en lodge ute i villmarken treffer vi høvdingen for området og landsbyen; Mohammed Mussa. Herfra er det en lengre kjøretur på en mer eller mindre markant vei. Mohammed Mussa er Høvding med stor H! Ut av bilvinduet sitter han på vei inn mot landsbyen og hilser, dirigerer, smiler og spøker med alle og enhver, men i blant tar han en kunstpause for å veksle noen ord med Brook. I landsbyen lever de et forholdsvis enkelt liv, uten innlagt strøm eller vann. Vann får de fra elva Awash, og på kveldstid bruker de levende lys.

Vår ankomst får stor oppmerksomhet, og for noen av oss som er litt tilbakeholdne og ikke alt for begeistret for store ansamlinger av mennesker, ser det ut til at dette kan bli litt meget! Heldigvis har vi Audhild, som drar igang med hoppetau og leker, noe som virkelig faller i smak hos både barn og voksne. Det er jammen godt vi har Audhild i teamet vårt!

Etiopisk kjøkken

Vel tilbake i campen er det tid for middag. På menyen står en helt ordinær kylling med tilbehør. For et par dager siden, før vi fór ut i bushen, fikk vi riktignok prøvd oss på tradisjonell etiopisk mat. Denne inneholder rikelig med krydder av den sterke sorten, noe som fikk blandet mottakelse i vårt ringe reisefølge. Sammen med

krydderet består maten av en rekke forskjellige sauser og kjøttretter. Alt pakkes inn i avrevne biter av lefse, en stor surdeig-pannekake med varierende surhetsgrad, avhengig av opphavsmaker.

Audhild, Inger og jeg kaster blikk til hverandre og nikker bekreftende. Dette var ålreit mat! Andreas og Annie tar en skeptisk prøvesmak, rynker på nesa, skuler bort på oss og har vanskelig for å forstå vår matglede. Her ute i bushen har Brook og teamet hans kjørt på med mer ordinær europeisk mat. Jeg veit i alle fall at to av oss er takknemlige for det.

Våre tre dager i bushen går mot en ende. I morgen bærer det tilbake til hovedstaden der et tett program venter de kommende dagene.

Addis Abeba

Eksosen ligger som et tjukt teppe over Addis Abeba. Liv og støy er det overalt, og kontrastene fra bushen og landsbygda er enorme. Gamle biler, mye trafikk og det faktum at byen i gjennomsnitt ligger på 2.400 meters høyde, bidrar til mengden eksos. Til tider svir det i øyne og lunger. Vi er tilbake på Shero Meda - tidligere det svenske misjonssenteret - der vi har vår base for oppholdet.

De siste dagene har gått med til besøk i Yerrer-området hvor The Green Club sammen med den store drivkraften i Kotebe - Soboka - har drevet treplanting. Ellers ble det topptur på en av de høyeste toppene der omkring, fotogra-

fering av hyener i høydene nord for Addis Abeba og en visitt på et tradisjonelt bygdemarked. Sammen med The Green Club-medlemmene lagde vi natursti, et forsøk på å spre ut en typisk norsk 4H-aktivitet.

Noe av det som gjør inntrykk er gjestfriheten vi møter, uansett hvor vi er. Mat blir servert, etterfulgt av en høytidelig kaffeseremoni. Etiopia er et av verdens fremste kaffeland, og det merkes at kunsten å brygge kaffe er vel utbredt. God kaffe finner man helt fra de flotteste restaurantene til de mest avsidesliggende hyttene i bushen.

Foredrag

Siste dag i Etiopia ble avsluttet med et foredrag sammen med ungdommene i The Green Club, i et fullsatt menighetslokale. Forsamlingshusene i byen er stort sett menighetshus og kirker. Noe av grunnen er sannsynligvis at nesten alle er religiøse på en eller annen måte. Uansett, noe av poenget er å få temaene ut i samfunnet, og dette er en måte det kan gjøres på. Vi snakker om arbeidet vi gjør i Norge og miljøutfordringene hjemme, mens de etiopiske ungdommene tar for seg sine utfordringer og arbeid.

Få timer seinere sitter vi på flyet hjem til Norge. Mange opplevelser, inntrykk og erfaringer rikere.

Ola signerte ny lokal avtale

Ola Vigen Hattestad fra Ørje er fortsatt en av verdens beste langrennsprintere. OL-gull til vinteren er hans store mål. – Støtten fra lokalsamfunnet er veldig viktig for meg, sier han.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Nylig var Ola på snarvisitt i Ørje. Til daglig bor han på Mesnali utenfor Lillehammer.

– Men egentlig bor jeg i koffert. Jeg har utrolig mange reisedøgn, sier den sympatiske skistjernen med to VM-gull og mange andre meritter på samvittigheten.

Glad i Ørje

Mellom alle treningssamlinger og andre gjøremål benytter han enhver anledning til å besøke hjembygda. Denne gang kom han ens ærend for å signere ny avtale med sine lokale sponsorer i Slusebyen Ørje.

– Ørje er veldig viktig for meg.

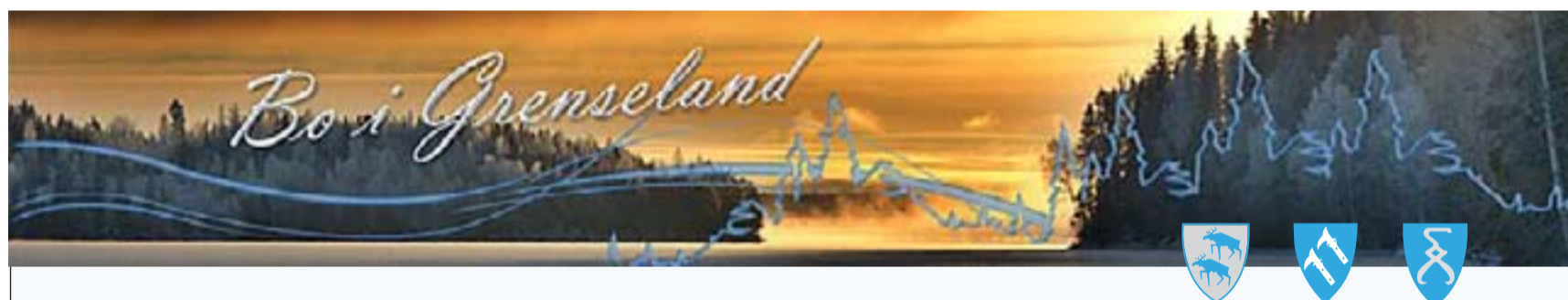
Ola Vigen Hattestad setter navnetrekket på sponsoravtalen som bidrar til at han fortsatt kan satse på skisporten. Kanskje blir det OL-gull til Ørje om et par måneder? Bak fra venstre Tom Lervik (Marker Sparebank), ordfører Kjersti Nythe Nilsen, Jon Dehli (Flexit) og Ole Bergquist (Gjensidige Marker).

Det er her jeg vokste opp, og det er her jeg har familie, venner og mine røtter. Lokalsamfunnet har alltid støttet meg, og derfor har jeg heller aldri vurdert å representere andre

klubber enn Ørje IL, sier han.

– For å hjelpe Ola i satsingen har Slusebyen Ørje bidratt med en betydelig sum penger. Fire store aktører står bak. Det er Marker

Sparebank, Gjensidige Marker, Flexit og Marker kommune. Alle var representert på rådhuset da den nye avtalen ble underskrevet for kort tid siden.

Bolyst ønsker alle Grenselands innbyggere en riktig god jul og et ... nei, mange nye, gode år!

Følg oss på
facebook.com/bolystigrenseland

Barna i Stjerneklubben i Rømskog barnehage er flinke til å sortere søppel og har lært mye om hvor viktig det er med kildesortering.

Rømskog-barn tenker på miljøet

For noen uker siden var Stjerneklubben i Rømskog barnehage på tur til miljøstasjonen. Der skulle barna kaste søppel som kan brukes på nytt og som ikke skal kastes i restavfallet.

ØVIND OTTERSEN, TEKST

– Dette har barna lært om i barnehagen, forteller Tove Granli Foss, pedagogisk leder i barnehagen.

Barna hadde med seg papir, glass, metall, batterier og plast. Barna lærer for tiden om miljøvern og søppelhåndtering. På veien gikk de innom Normeka for å hilse på noen kjente. På Normeka traff de på Sigurd sjef, Idas mamma og Ingrids pappa. De syns alle at det var fint at barna var opptatt av miljøet. Derfor fikk de en liten premie.

Batterier og plast

Delegasjonen fra Stjerneklubben fikk kastet glasset, papiret og metallet. Men ikke batteriene og plasten.

– Hva skal vi gjøre med det? spurte barna. Så bestemte de seg for å spørre Kari ordfører.

Ordføreren tok godt imot barna og fortalte dem hvor flinke de er. Batteriene kunne hun ta imot og kaste i en egnet boks. Hun lovet barna at hun skal sette fram en boks der de kan legge batterier som samles inn.

– Men plasten måtte dere kaste i restavfallet, sa Kari ordfører.

– Det finnes ikke en ordning med innsamling av plast her på Rømskog, sa hun.

Det synes barna var veldig dumt, for plast kan brukes på nytt igjen.

– Vi ønsker at det blir mulig å samle inn plast her også, sier de flinke barna i Stjerneklubben i Rømskog barnehage.

Rømskog-barna fant ikke noe sted der de kunne kaste brukte batterier. Men det kunne Kari ordfører hjelpe dem med.

www.marker-sparebank.no

FOTO: JØRN A. FIELD

Ví ønsker alle en riktig god jul og et godt nytt år!

TELEFON 69 81 04 00
EPOST@MARKER-SPAREBANK.NO
www.facebook.com/markersparebank

Marker
sparebank
– førstevalget

AREMARK • MARKER • RØMSKOG • MOSS • RAKKESTAD

VELKOMMEN TIL MØLLERENS HUS

Gå ikke glipp av et julebesøk i Møllerens Hus. Med sin idylliske beliggende i Strømsfoss i Aremark er Møllerens Hus en attraksjon i seg selv.

Her kan du prate, spise, nyte livet og velge blant tusenvis av spennende varer innen håndverk, klær, smykker, rariteter og snurrepiperier av alle slag.

Åpningstider 28. november til 23. desember

Torsdag 12–17
Fredag 12–17
Lørdag 10–16
Søndag 12–16

Åpningstider etter jul:

Fra 4. januar 2014 er det
åpent som vanlig.
Lørdag 10–16
Søndag 12–16

Innehaver Anne Sande
Telefon 69 19 81 16 – mobil 916 39 075
Hjemmeside: www.mollerenshus.no
Blogg: www.mollerens-hus.blogspot.com
Epost: annemollerenshus@halden.net

Linn Charlotte Klund fra Marker og kjæresten **Paul Lübbe** fra Tyskland er i gang med sitt store eventyr – en jordomseiling i seilbåt. Jevnlige fremover vil AGs lesere få rapporter fra paret.

Hello from England and Merry Christmas!

I Kielkanalene kom vi tett på de store skipene.

Etter en litt kronglete og forsinka start, kom vi oss omsider til Dartmouth i sørvest-England. Her venter vi på bra værforhold foran den hittil største etappen, over Biscayabukta.

Første høydepunkt etter avskjeden med Pauls kjente og kjære var Kielkanalen, hvor vi delte farvann med de virkelig store. Litt skummelt når vår egen mast ikke engang når opp til rekkverket på første dekk til de møtende skipene, samtidig som man har følelsen av at man kan ta på dem ved å strekke ut armen.

Nordsjøen

Så fulgte den fryktede Nordsjøen med sine bølger og strømninger som vi straks fikk stifte bekjentskap med. Særlig underveis til Helgoland, en tur som i utgangspunktet ikke var planlagt. Men hvis man først er i nærheten, er det vel ålreit å få med seg Tysklands eneste øy på åpent hav.

Forventningene var på topp, og turen begynte bra med effektiv seilas skrått imot de to meter høye bølgene. Med øya i sikte måtte vi smøre oss med tålmodighet, for det skulle ta ytterligere to timer å krysse de siste fem sjømilene inn til land. En smule skuffa ble vi da den berømte øya viste seg å være et eneste stort spritparadis med tollfrie priser på alkohol, godteri og parfyme.

Borkum

Derfor benytta vi oss så fort som mulig av et værvindu og satte seil mot Borkum, en av de frisiske øyene, som forhåpentligvis ville være litt koseligere. Og ganske riktig, øya viste seg å være en fin mellomstasjon i vente på bedre værforhold og for litt båtpleie før vi satte kursen til Delfzijl og dermed endelig Nederland. Herfra hadde vi bestemt oss for å følge «Staande Mast Route», en kanal gjennom Nederland som ved hjelp av en rekke klappbruer og sluser kan tilbakelegges av seilbåter og andre sjøfartøy med høyere mast. Det ville bli tidkrevende. På den annen side ville vi være uavhengig av været, som

overhodet ikke viste seg fra sin beste side.

Nederland

Etter slusing inn i kanalen, tok det en halv dag før vi kom til Groningen, som for oss skulle bli høydepunktet i Nederland. Ifølge med en gammel treskute med nærmere hundre år på baugen, snevla vi oss gjennom gamlebyens trange passasjer med de forbipasserendes nysgjerrige blikk festet på oss. Langs kanalbredden lå det meste som kunne flyte. Til og med en sofa montert på en flytebrygge.

Det mest iøynefallende var imidlertid husbåtene i alle farger og fasonger. Noen var rett og slett gamle skip som var tatt i bruk som bolig, andre var neimen ikke lett å skille fra vanlige hus.

Utenfor byene hadde kanalen også mye å tilby. I en setting av skjønn natur og rikt fugleliv fantes vakre hus og gårder som ga inntrykk av hvor behagelig det må være å bo her, sitte på ter-

Groningen i Nederland var et spennende bekjentskap.

rassen eller bak et av de store vinduene og følge med på båttrafikken utenfor.

Mye vind

Underveis ble vi enige om å følge kanalen helt til Rotterdam for så å gå ut mot åpent hav, men da vi runda Amsterdam, ble det vanskelig å komme videre, selv i den forholdsvis rolige kanalen. Bruene holdt stengt, og vinden tvang oss til å ta en dags pause. Værmeldingen ble sjekka på nytt, og siden det faktisk så lovende ut, bestemte vi oss for å seile ut på Nordsjøen allerede herfra. Hvem vet, kanskje skulle vi for engangs skyld være heldige med været og tilbakelegge mer enn tretti eller førti sjømil? Kanskje, bare kanskje blir det til og med England?

White cliffs of Dover

Det vi ikke hadde turt å håpe på ble faktisk en realitet. Etter mindre enn to dager i uutholdelig kamp mot dønninger og strøm var Dover og den engelske kanal innen rekkevidde. Med 160 nautiske mil og fire europeiske land tilbakelagt i løpet av 36 timer ønsket det velkjente hvite kritt fjellet ved Englands sydkyst oss velkommen. Engelskmennenes velkomsthilsen ble litt kjøligere da en båt fra kystvakten kom i mot oss med full fart for å spørre hvor vi hadde tenkt oss. Det var ganske opplagt at vi skulle til havna, men vi skulle ha meldt i fra på VHF-kanal 76. Så eskorterte de oss inn i havneområdet.

Veiene og husene i sentrum av Dover er så engelske som det går an. Bilene kjører, til Pauls begeistring, på venstre side, og over byen troner det majestetiske Dover Castle. Et besøk der endte dessverre ved inngangsporten siden åpningstidene var kortere nå i høstsesongen.

Tøff seilas

Fuller av motivasjon etter den kjappe turen fra Amsterdam var målet nå å tilbakelegge den engelske kanalkysten så fort som mulig, for endelig å sette kursen mot varmere strøk. Været og den beryktete strømmen i kanalen måtte tas i betraktning. Men vi kom oss etter hvert til Sovereign Harbour i Eastbourne. Selv om vi fortsatt hadde en god del vann i dørken, ble det en rask og morsom tur i frisk bris. Og båten vår fikk endelig lov til å vise at den, til tross for sine tretti år, ikke er noen sinke på havet. Det gjorde oss litt stolte, spesielt siden vi hadde motbevist spådommen til havnemesteren i Dover. Å seile 40 sjømil i et strekk var etter hennes mening under herskende vindforhold umulig.

Marinaen bød på luksus og gode fasiliteter, og selv om vi likte oss her, måtte vi seile videre etter bare et par timers opphold med litt søvn, mat i magen og en varm dusj. Vinden skulle de neste dagene igjen bli litt heftig, og vi hadde

De hvite krittklippene ved Dover på Englands sydkyst skimtes i det fjerne.

tolv timer på oss før stormen igjen ville sette en stopper for videre seilas. Etter bare ti sjømil havna vi denne gangen i Newhaven og oppdaga at omfanget av oversvømmelsen ikke lenger var til å spøke med. Stormdagen derpå gikk derfor med til tetningsarbeid på skroget og relingen til «Amanda-Trabanthea».

Dartmouth

Etappen som nå fulgte var den mest slitsomme hittil, men førte oss til reisens desidert fineste sted. Værmeldingen lovet oss to dager med sørøstlig vind, noe som måtte utnyttas. Plymouth, vår utvalgte havn for startskuddet over Biscaya, lå 120 sjømil unna, kortere enn fra Amsterdam til Dover. Bølgene var litt brattere i kanalen, slik at både Linn Charlotte og Paul fikk seg en gratisdusj med fotbad i cockpiten. Så snudde vinden tidligere enn forutsagt, noe som gjorde det umulig å nå Plymouth. Nå gjaldt det bare å finne en trygg havn i nærheten. Dartmouth ble neste ankomststed. Vi skjønte fort at dette ville bli hjemmet vårt til værforholdene over Nord-Atlanteren tillot oss å sette seil mot Spania.

Dartmouth er en vakker by ved utløpet av River Dart. Små, sjarmerende og fargerike hus klamrer seg fast oppover de grønne bakketoppene. Utallige fiskeskuter og seilbåter ligger fredelig til ankers i den bedagelige elva. Som om ikke det er nok blir maleriet smykket med et gammelt damplokomotiv som, omringet av en hvit sky, tuter og peser langs elvebredden.

Vel framme hoppa vi i køya for en liten blund. Det skulle bli den lengste natta noen gang. Vi sov atten timer i strekk!

Agatha Christie

Dartmouth er ikke bare nydelig, men også av betydelig betydning for britisk historie og samfunn. I middelalderen startet to korstog herfra. Inngangen til elva ble beskyttet av Dartmouth Castle, en borg som bevoktet byen fra 1400-tallet og fram til 1865. En annen fin borg viste seg å være skolen som barna i kongefamilien sendes til - adgang strengt forbudt!

Lengre opp i elva ligger Greenway, en fin gam-

Greenway. Agatha Christies hus.

mel herregård som var selveste Agatha Christies bosted. I tillegg til besøk der, ble det flere turer på engelske stier omgitt av en grønn og frodig løvskog hvor vi fant både jordbær og bjørnebær.

Kveldene gikk med til terningspill, filmtitting og drømmer om hvordan turen kommer til å bli når vi først befinner oss sør for Spania og står foran tidenes lengste sommer. Antageligvis trengte vi et sted som vi hverken hadde hørt om eller som langt mindre stod på besøkslista for å komme i feriestemning. Vår gode venn og jordomseiler Morten Lie Wold formulerte det slik:

«Det er akkurat det som er sjarmen med seiling. Bare titte innom steder dere ikke engang har planlagt å besøke!»

Ekstramannskap fra Ørje

Vi har nå lagt den fryktede Biscayabukta bak oss, noe som, bortsett fra den smittsomme sjøsyken som rammet oss i starten, gikk overraskende bra. Med ekstramannskap ombord ble strekningen enda mer behagelig. Vaktskiftene ble kortere, og søvnkvaliteten desto bedre.

Medbrakt sjokoladepudding og vaniljesaus skal sørge for god juledessert og dertil hørende julestemning. Uansett hvor julekvelden måtte komme.

Pappa Per Klund mønstra nemlig på i Dartmouth. Alt gikk etter planen, og fornøyde og glade kunne vi legge til ved kysten av Spania, hvor det ble tid til en aldri så liten feiring av Linn Charlottes 27-årsdag. Neste etappe handler om Lisboa og etterhvert Kanariøyene der Per etter planen mønstrer av.

Maritim jul

Så har adventstiden senket seg, og det nærmer seg jul som også mannskapet på «Amanda-Trabanthea» er så glad i! Dette året får julen en annen vri enn den tradisjonelle feiringen vi er vant til. Vi er spente på hvordan det blir. Vil julen bli den samme uten ribbe, medisterpølser og hjemmelagde kjøttkaker? For ikke å glemme snø, gløgg og hyggetid med familie og venner. Det er første gang vi ikke feirer sammen med familien.

Jul ombord skal det uansett bli. Julestemningen sniker seg nok inn i lugaren når byssa fylles med lukten av surkål og pølser!

Det store spørsmålet er nå hvor årets julefeiring skal finne sted. I utgangspunktet hadde vi sett for oss karibisk jul med kreolsk vri. Vi har nemlig en bekjent på Barbados som allerede i september inviterte oss hjem til seg på julaften. Den gang visste vi derimot ikke at Europa-gjennomfarten skulle bli så tidkrevende.

Hvis vi blir værende på Gran Canaria et par tre uker, kan det bli en rolig og avslappende julefeiring med stearinlys og bestemors hjemmebroderte juleduk på bordet. Kanskje kommer vi oss til Kap Verde, siste stopp før Atlanterhavskrysningen. Jul på Atlanteren er en mulighet, men det frister ikke fullt så mye.

Forhåpentligvis kan vi finne en trivelig havn og tørke kondensvannet av julepynten i skapet. Med engelsk misteltein i taket og pakker under palma, ser vi for oss at det kan bli riktig kose-

Julestemning skal det garantert bli ombord hos våre lokale jordomseilere.

lig ombord. Så gjenstår det å se hva vi finner på som erstatning for ribba. Spareribs, kanskje? Til maten blir det en dram fra Lene og Raymonds Juleaquavit. Og hvem vet, kanskje vi er så heldige å ha internett, sånn at vi kan få høre Sølvgutten syng julen inn.

Romjulen vil bli fylt med utflukter, og nyttårsaften blir også spennende. Kanskje blir det fyrverkeri og festligheter. Nyttårsmiddagen er ikke bestemt, men én ting er klart, desserten. På menyen står sjokoladepudding med vaniljesaus fra Bjørg Eva og Anders, typisk norsk og en god medisin mot hjemlengsel. Nam nam. For ikke å glemme mammas kjære julebakst, som vi har gleda oss til og bare så vidt har klart å holde fingrene unna.

Vi ønsker alle der hjemme en riktig god jul og et strålende nytt år!

Julehilsen fra Linn Charlotte og Paul

MARKER FOTOKLUBB

MÅNEDENS BLINKSKUDD

«Landskap» var oppgaven da Marker Fotoklubb's medlemmer i høst jaktet på de beste blinkskuddene og dermed heder og ære. De som lyktes best denne gang var Sigmund Heed og Kåre Dybvik.

ØVIND OTTERSEN, TEKST

Fire av klubbmedlemmene har vært på kurs under «Naturfotoveckan» i Härjedalen. Bilder derfra ble forevist de øvrige medlemmene, ledsaget av en innstendig oppfordring om å dra på kurs. De fire slo også fast at medlemmene i Marker Fotoklubb ikke står noe tilbake kvalitetsmessig i forhold til medlemmer i andre fotoklubber.

Landskap

25 bilder deltok i kveldskonkurransen «Landskap», tretten i fargeklassen og tolv i svartvitt.

Resultatene:

Farger: 1) Sigmund Heed, 2) Steinar Størholt, 3) Finn Wahl, 4) Gerd Berger, 5) Gerd Berger, 5) Steinar Størholt.

Svartvitt: 1) Kåre Dybvik, 2) Kåre Dybvik, 3) Sigmund Heed, 4) Sigmund Heed, 4) Steinar Størholt.

Kåre Dybvik tok månedens beste svartvitt-bilde i Marker Fotoklubb.

Sigmund Heed tok månedens beste fargebilde i Marker Fotoklubb.

Aremark IF

Er det noen som ønsker å starte opp en aktivitet i regi av Aremark Idrettsforening, håndball, dansing, volleyball eller lignende? AIF ønsker også å gi tilbud om kurs. Er det noen som har lyst til å dra på kurs i regi av AIF? Ta kontakt med styret i idrettsforeningen, Stig Aarbu eller Lars Martin Jæger.

Rømskog ga mest til TV-aksjonen

Årets TV-aksjon viste nok en gang at Rømskog har en befolkning med større giverglede enn de fleste. Rømskjingene ga klart mest per hode i Østfold. 88,55 kroner per innbygger er solid foran neste kommune, Spydeberg med sine 64,35 kroner.

Men også Aremark har grunn til å være fornøyd. 62,53 kroner per innbygger sikret tredjeplassen blant kommunene i Østfold.

Og for riktig å befeste Grenseland som en region med masse hjertelag, sikret Marker fjerdeplassen i Østfold med et gjennomsnitt på 54,79 kroner.

I landssammenheng plasserte våre tre kommuner seg på henholdsvis 20. plass, 84. plass og 151. plass av totalt 431 kommuner.

Vi registrerer at kun seks av Østfolds atten kommuner er inne blant de tre hundre beste kommunene i landet.

Anna Taylor Nyrud lager imponerende 3D-bilder av papir. Bildene kommer selvfølgelig ikke til sin rett på trykk. De må oppleves «live».

Nyttige kurs og flotte bilder

Galleri Taylor i Ørje sentrum er en spennende tilvekst til det lokale næringsliv i Marker. Anna Taylor Nyrud har bosatt seg på Ørje og tilbyr både kurs og salg av bilder, samt utstyr til hobbyvirksomhet.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Anna Taylor Nyrud er fra Sarpsborg, men har bodd på Vestlandet og er opprinnelig fra Skottland. Hun har utdannelse fra USA og det skal ikke mange minuttene til i de nye lokalene før man skjønner at vi her har en dame som kan sitt fag.

Kurs før jul

– Jeg synes det er fryktelig morsomt å pusle med detaljer, lage 3D-bilder og flotte kort. At jeg tilbyr kurs, skyldes at jeg selvfølgelig vil at andre skal få oppleve hvor utrolig morsomt dette er, sier den blide damen der hun forklarer og viser frem stort og smått. Og tar seg av kunder som stikker innom Galleri Taylor, mellom Murgården og blomsterbutikken i Storgata.

– Jeg arrangerer kurs av ulike slag. Det er kurs som egner seg for alle. Nå før jul skal jeg ha kort-kurs. Altså kurs som skal lære folk å lage flotte kort de kan bruke til spesielle anledninger. Kortene kan være

i 3D, og de er kjempeflotte, sier Anna, uten at det oppfattes som skryt. For hun har jo helt rett. Både bildene og kortene er imponerende flotte.

– Og jeg kan lære både unge og gamle å lage slike, sier hun.

– Det er bare å stikke innom. Så kan jeg vise hva det er og fortelle mer om kursene.

Mer og mer kjent

Anna Taylor Nyrud åpnet sitt galleri samme dag som Høstmarkedet ble arrangert i Ørje. Allerede da var det mange som meldte seg på til kurs, og siden åpningen er flere av de flotte 3D-bildene solgt.

– Det går fremover. Jeg er klar over at det tar tid å etablere seg. Men nå begynner så smått folk å vite om meg. Jeg har faste kunder fra Sarpsborg, og nylig kom noen fra Askim. Flere og flere fra Ørje dukker også opp. Men jeg har plass til flere. Både i galleriet og på kursene mine, sier den innehaveren av Galleri Taylor.

– Velkommen inn til mitt nye galleri i Ørje. Her er det bilder, og her kan du lære hvordan du lager dem, sier Anna Taylor Nyrud, som viser frem et par eksempler på kort hun har laget. Før jul blir det kurs hvor folk kan lære å lage slike kort.

Murgården i Ørje slik den ruvende bygningen en gang så ut. Både balkongene og søylene er for lengst borte.

Eilif Mosbæk i Ørje besitter lokalhistorisk kunnskap langt over gjennomsnittet. Hans interesse for historien, kjærligheten til Ørje, Marker og Haldenkanalen har gitt seg utslag i et møysommelig arbeid med å skaffe til veie dokumentasjon og sette det hele i en sammenheng. Denne gang tar Mosbæk oss med på et dypdykk i historien rundt den ruvende Murgården i Ørje sentrum.

MURGÅRDEN i Ørje Sentrum

AV EILIF MOSBÆK

FOTO UTLÅNT AV FOTOHISTORISK FORUM MARKER

Hvordan tanken på å oppføre et bygg av en slik størrelse og med en så vidt karakteristisk stil er knapt kjent i dag. Kanskje var en del av bakgrunnen sambygdingenes spenstige ider fra 1870-årene noe som spøkte i bakhodet. Tanken på en mellomriks jernbane. Usannsynlig var det da heller ikke. Østre linje til Mysen ble en realitet i 1889 og forlengelsen videre inn i vårt naboland en ganske realistisk sak.

Hvorfor den ikke ble realisert spør du?

Under Aremark

Ørje og Øymark var «underbruk» under Aremark. Anneks Ødemark var betegnelsen på bygda den gang. Ved å lansere slike tanker i herredsstyret, var plutselig aremarkingene på pletten og ville ha forbindelse Rakkestad-Strømsfoss, ja sågar like til grensesjøen Stora Lee. Tømmer fra Sverige var en høyst reell handelsvare. Følgelig kunne man til nød tenke seg en utlegger til Otteid!

Slik bølget saken gjennom mangt et politisk møte gjennom resterende 1800-tall. Øymark skilte lag med «storebror» i 1903 og ble egen kommune, men de siste pust til «damphestforbindelse» åndet fortsatt til sluttfasen av første verdenskrig (1914–18).

Siden er ingen vise kvedet over dette te-

maet, før tanken på ny jernbane mellom Oslo og Stockholm så saktelig ble luftet på tidlige 2000-tall. Og sannelig ble ikke en jernbane-forlengelse fra Mysen mot Ørje plottet inn i valgkampen til Stortinget i 2013. «De grønne» ser gjerne at trailerbefraktet gods flyttes over på skinner.

«Kanskje me koma, um inkje så brått –!» skriver poeten.

Edvin Kasbo Haug

I 1914 står kolossen på plass i Ørje sentrum. Byggherren Edvin Kasbo Haug har brakt med seg solide «dukater» fra skraphandlervirksomhet i Kristiania) til utposten Ørje. Midt inne i rekken av det som dukket opp inn i 1920-årene, sveitservillaer, tronet Haugs palass. Opp under mønet på et av karnappene i fronten, besørget eieren opphengt solide smidde og loddede tall og bokstaver: E.H. – 1914.

Den samme Edvin kunne saktens mer enn sitt Fadervår. Håndverker i øverste divisjon var han. Han ønsket støpte betongsøyler i front av bygget mot hovedgata. Det var omkring 1920. Han etterlyste kvalifiserte folk til jobben, men ingen meldte seg. Etter egne riss og tegninger, snekret han sammen sine støpeformer, og de lekreste søyler ble tryllet frem. En bit av den ene ligger fortsatt på grøntarealet bak bygningen.

Som om ikke dette var nok, fullførte han fasaden med tre etasjer og sveiset sammen de

sirligste balkonger og rekkverk, både på for- og bakside. Var det Haugs bidrag til jernbane vi her så reise seg – en høyst karakteristisk stasjonsbygning?

Spekulere kan vi saktens. Eller var det kanskje kun et utslag av stormannsgalskap. En bauta over egne ferdigheter og evner? Svaret hviler i glemselens rike.

Arkitektoniske grep

Nok derom. Innvendig hadde bygningen mange av tidsepokens arkitektoniske grep. Høyt – altfor høyt – under taket i fyringssesongen. Over inngangen til hver leilighet lå krysslagte geværer, musketter og et og annet utstoppet dyrehode manglet heller ikke. Mørkebrun, tung oljemaling dekket panelkledningen, og solide metallbeslåtte trapper snodde seg opp gjennom etasjene. Man trådte med andakt og ærbødighet inn i disse gemakker.

Ragnvald Herrød jobbet i årtier som pølsemaker i nærmeste nabolag (broren Louis' kolonial, slakteri og kjøttforretning) og var også bosatt som nabo til Haug fra 1930-årene. Han berømmet naboens kunstneriske og kreative åre.

«Se på smijernsporten ved Ørjebrua!», sa han, «og gelenderet opp bakken mot boligen», som også var en staselig sveitservilla i to etasjer. Praktverkene er fortsatt på plass og vel verdt en beskuelse.

I kjølvannet av landsomfattende etablering

av skytterlag på sene 1800-tall, hadde den gode Haug også utviklet den nødvendige stoisme og presisjon som kreves av en toppskytter. Utallige var de utmerkelser som prydet både vegger og vitrineskap.

Ragnvald kunne videre berette om en egen-skap som ga seg utslag i ymse fremtoning. I kjellerlokalet mot Herrøds forretning søkte ofte kunstneren tilhold. Her vederkveget han sin strupe med eleksirer som også styrket kroppen med tilstrekkelige B-vitaminer. Enorme skuffer i en veggseksjon var til randen fylt av flaskekapsler, og det var ikke fra vørterøflasker!

Bodega

«Bodegaen» var hans eget tilnavn på lokalet. Med hatten kjekt på svai, seilte han trappene opp - og ned. Edvin Haugs hang til traktement av alkoholholdig drikke forårsaket også en skjebnetung hendelse i Ragnvald Herrøds familie. Den eldre broren Jacob fikk i 15-årsalderen tjeneste hos Haug som håndgangen mann til ymse gjøremål i og omkring bygget. Han ble også hyppig observert som deltager i bodegabesøkene og av faren knepet på fersken. Tross klare advarsler opphørte ikke guttens deltagelse i kjellerbesøkene og ynglingen ble «eksportert» til Canada! Noen fjerne slektninger beskjefteget i «timber logging» ble Jacobs introduksjon til voksenalivet.

Jeg ble perifert kjent med Jacob etter hans inntrådte pensjonsalder. Moren døde i «span-sken» i 1918, før han reiste, og faren døde på tidlige 1950-tall. Nærmere 1960 kom Jacob på hjemvisitt og mottok også de neste årene broder Ragnvald på gjensitt.

Historiene han brakte med var mange og selvsagt eventyrlige for meg og kameratgjengen.

Persongalleri

La oss prøve en personidentifikasjon på leieta-gerne i Murgården etter annen verdenskrig og inn på 1950-tallet. Etter den tids standard - vi slet fortsatt med etterdønninger av trengselsår - var en innlosjering her statusgivende. Åh! Det praktfulle frontpartiet på bygningen. Det luktet både basarer og det store USA.

I første etasje mot vest lå Ørje Café. Her drev Anna og Einar Olsen sitt enkle, men velrenom-merste spisested. King size wienerbrød med stor «eggeplomme» var spesialiteten. Senere, under neste eier, tilkom kongen over alle drikker, Coca Cola på microflaske: 0,35 liter. En slik, sammen med foran nevnte wienerbrød, kunne drøyes i adskillige timer ved kafebesøk.

Tilbake til Olsen. De som var mest bereiste av oss den gang: Kværners bussruter brakte

oss i forbindelse med omverdenen. Vi hadde tidligere stiftet bekjentskap med hva som nå ble samlingspunktet: Et Flipperspill. Jernkuler som skytes ut via en fjærmekanisme og deiser ned gjennom spillet via mange punkter - og gir poeng på en neobelyst skala, før den eventuelt slukes av innlagte fallgruver eller berger seg til bunnen. Da blir det i så fall ny spillerunde som bonus. Alt til et øredøvende spetakkel av bjeller og signaler. Tenk hvor verden gikk fremover!

Ny spesialitet

Ved ny eiers inntreden, Maren Syver-sen, ble serveringen utvidet med ny spesialitet: Karbonade med speilegg. Man blir blank i øynene, og tennene løper i vann ved den blotte tanke. De virkelig avanserte bestilte sågar noe de kalte ketchup, som de dynket over herligheten. Tilleggssummen på 50 øre var neppe verdt det?

Via håndfaste karer og Kværners godsruete, ble en dag en uhorvelig kasse fraktet inn i kafeen. En lagerkledd fremmed person var allerede på plass for demaskering. Vi fulgte spent med. Ville resten av livet komme til å bringe oss kun solskinnsdager?

Ut av bordkledningen dukket en mastodont av en boks med en plast- eller glasskuppel. Gjenstanden ble brakt inn mot veggen til en strømkontakt. Vel tilkoplet, skinte lys over et ubegripelig landskap av en roterende kassett med ulike gripearmer. Den lagerkledd åpnet kabinettet, og fra en rikholdig eske plasserte han så grammofoonplater!

Et gullforylt skilt pranget over åpenbaringen og leste: Wurlitzer. Synden hadde nådd den siste utpost mot Sverige - en Juke Box!

Via utrettelige Alice Babs og Søstrene Bjørklund ble vi i årene som fulgte, åndelig styrket med «Gjøkuret» og «Høyt over fjellet». For de viderekomne trakterte Carl Jularbo «Nya Wärm-landsvalsen».

Lukten av lær

Den litt trå lukten av lær fylte butikken midt på bygningen. Ragnhild og søsteren Kirsten Eng alternerte bak disken i stedets skobutikk. Sant å si hadde de «illojal» konkurranse fra Viking Gummivarefabrikk på Askim. To til tre velfylte busser med arbeidsfolk fra Ørje avgikk daglig til jobbmetropolen i distriktet. Disse hadde «godt-kjøp» på tidens slager: Gummistøvler.

Jeg registrerer et spørsmål: Men gummistøv-ler kunne da ikke brukes til alle anledninger?

Vi fulgte spent med. Ville resten av livet komme til å bringe oss kun solskinnsdager?

Å jo, da, nesten. Dette ble universalfottøyet til oss i den grå massen til langt opp på 1960-tallet. I bryllup har jeg personlig riktignok aldri oppdaget dem, men for øvrig, i nedbrettet versjon ble ungdommene tøffet opp ganske betraktelig. At arbeidsfolket brettet dem ned, var en dyd av nødvendighet. Væskeutskilling og tilstøtende odør fra «pedalene» ble ubeskrivelig.

Selvsagt hørte også mer elegant fottøy til assortimentet hos søstrene Eng. Etter hvert ble surt ervervede kroner også omsatt til noe som på slutten av 1950- og på begynnelsen av 1960-tal-

let fikk betegnelsen traktorsko. Du verden! En 3-4 centimeter tjukk såle og solid, tilnærmet tauverk til snøring. Foten lot seg knapt bøye. Man gikk ikke, men vraltet. Med en flat hatt trykket ned på brylcremesveisen og spraglet jakke fra Calle Ericsson's Ekiperingaffär i Töcksfors, pluss bukse med sleng i, jo, nå var man sannelig rustet for de mest avanserte fremstøt mot det svake kjønn.

Tobakk og konfeksjon

Ved den tredje og høyeste trappeav-satsen mot øst fant man Arne Magnæs Konfeksjons- og Tobakksforretning. Utvalget her var som i de øvrige butik-

kene på denne tiden; sparsomt. De store høytider, som bryllup og konfirmasjoner, brakte i alle fall avveksling fra enkelt blå- og vadmelstøy.

I de mest velfylte lønningsposene kunne det kvitteres ut tre-fire hundre kroner per uke. Mot slutten av 1959 sto vi ved et tidevannskifte i norsk økonomi. Ting bedret seg merkbart. Magnæs' «nytellesavdeling» var likevel den som tiltrakk seg mest oppmerksomhet tidlig i 1950-årene. I et avlåst glass-skap på ekspedisjonsdiskens hjørne kunne vi betrakte esker og små kartonger med de mest fantasifylte tekster og illustrasjoner: Akaba, Sossidi, Craven A, Hobby, Teddy og Sorte Mann. Sigaretter, sigarer og sigarillos på rekke og rad. Ved å inhalere duften fra de voksnes verden, ble man hen-satt i en drømmeaktig forestilling om at dette måtte være den høyeste av alle lykketilstander. Helsefarlig var det heller ikke den gang. Topp-idrettsfolk, ja, selveste Kongen, frontet lykke- og frihetsfølelsen ved å røyke Teddy, Tiedemann's Teddy - alle manns venn.

Unevnelig

Under den samme ekspederingsdisk befant seg også en høyst unevnelig gjenstand, unntatt for dem som hadde passert stemmeskiftet med god margin. Durex var trylleordet som fremkalte kremting både hos kunde og kremmer. Raske håndbevegelser og en liten flattrykt pakke skiftet eier, mens nødvendige slanter hurtig ble befordret ned i et velbrukt National Cash Register.

En i vennekretsen med såkalt fast følge den tiden, henvendte seg hviskende ved disken og plasserte sin bestilling. «Åh nei, du får vente til du blir tørr bak øra gutt!» forkynte kremmeren. Godt hørbart for halehenget. Ynglingen ble ikke svar skyldig: «Tar du ansvaret hvis det blir ongær, er det greit det!»

Røde i toppen, men med uforrettet sak, has-tet ynglingen og halehenget mot utgangsdøra.

Katakomber

Nå runder vi hjørnet mot bygningens bakside. I likhet med vestsiden, hadde også østsiden et stort kjellerlokale. Under min oppvekst sto dette for det meste tomt. En kikk inn fikk man likevel, og veggene i disse «katakombene» vakte beundring. Metertjukke gråsteinvegger ga lokalet et monumentalt preg. Bygningen hviler i sannhet på solid fundamentering.

Omsider på baksiden møttes man av en ge-

Storgata i Ørje med Murgården til venstre. Veien har grusdekke, og flere hus er til å kjenne igjen. Men mye er også forandret.

digen trapp og smijernsøyler. På søylene hviler verandaer i samme materiale for hver etasje. Hvilket tidkrevende arbeid må ikke dette ha vært!

Vel inne i bygningen, fant man personalinngang til Magnæs og søstrene Eng på midten, til høyre kafeen. På motsatt side en hybelleilighet (to rom), hvor Aksel Stormoen holdt til. Aksel hadde hatt polio i sin ungdom og var sterkt handikappet. Med stor møysommelighet kunne han bevege seg med to kjepper, men befant seg aller best i spesialkonstruert vogn med sykkelnav og kjededrift. Via et snekkedrev kunne han med håndkraft jekke seg fremover. Sterk i armene som han var, kom han opp i god fart. Vognen ble senere skiftet ut i en med motor-drift. Sykkelvognen ble losjert i egen garasje på gårdsplassen.

Skrekens dør

Skrekken var vel det mest fremtredende når man entret trappen mot annen etasje. På en dør til venstre sto et skilt – som i etterkrigsårene var synonymt med gråt og rent bokstavelig tenners gnissel. Skiltet leste: Alf Harvold – Tannlege.

Kontorets personale, tannlegen med assistent og frue Brit, var verdens mest elskelige personer. Men, hva hjalp vel det når tredje grads tortur sto på vent. Utstyret på et kontor av denne sorten hadde knapt hatt noen fornyelse siden innføringen av elektrisitet. Mens tunge syre- (eller var det base?)-dufter blandet seg med lukten av brent tannmjøl og svidd tannkjøtt, ble man brennmerket for evigheten. Den dag i dag, godt og vel 60 år senere, bryter kaldsvetten frem ved den blotte tanke.

Et besøk hos foran nevnte yrkesgruppe i dag er, til sammenligning, den reneste solskinnshistorie. Var det ikke for utøverens pludring omkring de stort sett samme temaer som for et halvt århundre siden, mens ulike instrumenter vandrer ut og inn av munnhulen, kunne man ha koplet fra med en tupplur.

Skånsk mester i stup

Harvolds store fritidspasjon var å kunne rusle langs Ørjeelva med kastestang og utprøve de nyeste fiskesluker. I likhet med meg selv sto en panne med stekt abbor aller øverst på den kulinariske listen. I dag våger man knapt å sette tennene i den sterkt forurensede fisken i elva.

Fru Brit lærte den oppvoksende generasjon på Ørje svømmingens edle kunst. Selv hadde hun vært skånsk mester i stup og boltret seg som foran nevnte zoologiske individ i det våte element. Badestedet Tangen ble tilført ytterligere en gledesopplevelse ved hennes inntreden.

Ikke en øre tok hun for sine privat-timer og holdt i tillegg oppvisning i vannakrobatikk og stup fra berget nord for badeplassen.

Stjernetreff

På midtfeltet mot syd var Arne Magnæs m/frue innlosjert. To gutter hørte med i familien. Den eldste var Bjørn, først utdannet veterinær, senere medisin med hjernekirurgi som spesialfelt. En av hans tidligere sambygdinge hadde under en vel fuktig lunsjsammenkomst, hvor aperitiften besto av rødsprit, forsøkt å plukke litt av vertens snadder fra en velfylt putrende stekepanne. Panna var det eneste han fikk stifte bekjentskap med – etter et stjernetreff i skallen.

Kirurg Bjørn løste oppgaven ved å fjerne resultatet av lunsjtreffet: En blodansamling på hypofysen. Ved hjemreise fra Rikshospitalet ble pasientens allmenntilstand kontrollert med en halvliter lys Export på jernbanerestauranten

Oslo Øst, - og for øvrig funnet i utmerket stand.

Broder Erik Magnæs er i dag praktiserende advokat.

Petter og Thyra

I leiligheten mot vest hadde Petter og Thyra Østerlid tilhold. Datteren Thea var for lengst flyttet ut og vel forsørget i ekteskap med Lauritz Lintho. Petter var en årrekke fører av veiskrape i Statens Vegvesens tjeneste. Alle veier på den tid hadde grusdekke, kun hovedgata gjennom Ørje sentrum hadde brostein, med alt hva det medførte gjennom vinterhalvåret. Jeg kan erindre at guttegjengen engang ved værromslag til regn etter en streng kuldeperiode, påmontert gamle stokke- og skruskøyter som fremkomstmiddel, seilte kalvbeinte over stålislebelegget på steinene. Ved observasjon av denne aktiviteten, var ikke Petter sen om å rekvirere lastebil for manuell grusing, til vår store fortvilelse.

Via den halvdunkle trappen stevner vi mot tredje etasje. Grønnsåpelukten kildrer neseborene. En rask kikk ned på fottøyet forkynner at videre entré er ok. Gunnhilds skurefille vil man helst ikke stifte bekjentskap med. I hvert fall ikke som øreomslag.

Til venstre mot øst finner vi Gunnhild og Folke Johansens leilighet. Sønnen Olaf på min alder og Gunnar et par år yngre. Datteren Jorunn den eldste, født midt på 30-tallet og Inger et par år yngre.

Jukkart og Flesket

Folke var en av busselskapet Kværners elitesjåfører. Det var ganske mange av dem, med Dagfinn, Rolf, Reidar og Helge Jensen som kollegaer. Brødrene Helge og Rolf Hagen og Jens «Jukk-art» Fossum kompletterte gjengen. Forresten, vi hadde nær glemt en av de mest fargerike: Jens Brodahl. Av moderen tildelt det ikke udelte besmykkende tilnavn «Flesket».

Kompisen Olaf nøt et privilegium hinsides vår fatteevne. Han fikk av og til reise med faren på busstransport til Töcksfors. Hos den alltid smilende landhandler Bernhard Andersson (utrustet med det lite gloriøse tilnavn «Dritten» – både av nordmenn og svensker) kunne det falle i herr Bernhards sinnelag og skjenke gutten «et tuggummi».

Den åndeløst beundrende skare fotfulgte Olaf i en dag, ja sågar to, før tyggissen etter opphold i et glass vann over natten høyst nådig ble befordret til den mest begunstige.

Fjerde dag hadde selv ikke munn-enzymene hos nummer 2, 3 eller 4 noe å stille opp. Ytterligere viderebefordring var utenkelig. «Tuggummi'n» var steinhard.

Gunnhild var en munnrapp kone av sorten som ikke lot solen gå ned over uoppgjorte bagateller. Hard, men rettferdig, kan man også si. Som leder blant rengjøringsdamene på Kilebu skole, lærte hun oss ettertrykkelig å tørke skikkelig av fottøyet før inngang klasserom.

En tekelig frøken

Leiligheten på midten var tilholdssted for gartner Theodor Jensen med kone. Datteren Inger Marie var en tekelig frøken med problematisk astma som følgesvenn. På løkka nord for Murgården tilbrakte den trivelige danske gartner de fleste av sine aktive arbeidstimer. Et veldrevet gartneri som med økende velstandsutvikling viste utviklingspotensial.

Da julen nærmet seg, flyttet Jensen ned i Haugs for lengst forlatte bodega. Her presenterte han omsorgsfullt fremdrevne julestjerner og julegleder. De knudrete, jordslätte nevene fór med stor øvelse gjennom kronblader og sten-

gler, alt mens han vendte skråbussen i munnen og pludret sin herlige norsk/dansk: «Denne sku' vel passe godt, ige?»

Gartner Jensen gikk så stille gjennom livet, at da avskjeden var overstått, visste kun de få om han hadde vært syk, eller om han var reist tilbake til Fladstrand. Det gode hjertet hadde visstnok gått i stå, kunne de innviede fortelle.

Til høyre, mot vest bodde Eilert Branes med frue. Eilert var eier av egen lastebil og nøt godt av Statens Vegvesens tiltagende arbeidsoppgaver i regionen. Med økende trafikkmengde over grensen til Sverige ble riksvei 6, som den da het, et kjærkomment ombyggings- og utvidelsesprosjekt for mange personer. Med garasje i et av uthusene på gårdsplassen, ble lastebilen pleiet nesten som et familiemedlem.

Spennende toppetasje

Med siste etappe nær forestående, entrer vi siste trappeavsats. Toppetasjen var kanskje den mest spennende. Den hadde tilhold av hel og halv-gammel ungkarstand og aldrende peppermøer og enker – alt ettersom, opp gjennom 1940-, -50 og -60-tall.

I den staseligste leiligheten mot syd, med herlig utsikt over «innercity», bodde enkefru Ambjørnsen. Hennes eneste kjente sprell de seneste tjue år var deltagelse i et bakeri i Murgårdens kjellerlokale mot øst. Hun og Hildur Mathisen (Sol Larsens mor) drev dette en kort tid sammen.

Som nabo mot nord fant man Marie Husborn, også av den aldrende sorten. Intet spesielt å tilføye hva hennes adferd angikk, unntatt en gang om året. I begynnelsen av september, ved tyttebærsesongens start, så man Marie stevne mot skogen påhengt Bergens meis og bærsjann.

Om det var utforskertrangen eller kompassnålens uberegnelige dans i oljeskiven som satte henne i villrede om hvor hjemveien befant seg, skal ikke være uttalt, men mørket falt på, og ingen Marie var hjemkommet.

Bygdas lensmann Sverre Lislegaard hadde etter hvert fått øvelse i denne årvisse happening, og i spissen for et utmerket brannmannskap, rykket de ut i velkjent mark. Sulten, trett og sliten ble Marie raskt sporet opp i høstmørket og brakt til dørstokken hjemme av håndfast eskorte.

På kvisten

Glemmes må så avgjort heller ikke Ovidia, søster av etterkrigsvert på kafeen i første etasje Einar Olsen. Hun var manufaktur- og kioskhandler Arne Magnæs' trofaste ekspeditrise gjennom et tyvetalls år. I en av de minste hyblene på kvisten holdt hun hus på sin tilmålte fritid. Permanent herbesøk var hun da også velsignet med i foran nevnte antall år, til den punktlig beiler, sånn tilfeldigvis, ble smidd i Hymens lenker med en dame fra nabokommunen. Ovidia blomstret raskt av og forsvant fra sentrums dagligbilde.

Av feiende frisk ungkarstand i en av hyblene, runder vi av husvisitten med et besøk hos Einar «Max» Haugnæs. I etterkrigsårene var han ansatt på nystartet Norsk Lettmetall A/S i Ørje Brugs lokaler.

En kveld, etter en smule kortspill og trakte-ment, ble mulighetene for å unnsnippe eventuell brann i Murgården diskusjonstema. Max entret et kottavlukke og trakk frem et flere meter langt, tykt hampetau og forkynnte at dette var redningen om ikke trappen lenger var farbar. Vår alles rørlegger «Spiker'n» (Harald Jensen), som den gang var ung og en særs spretten og kvikk kar, utlyste veddemål om hvem som ville være testperson for en brannrømning. Stillheten senket seg i et inntil nå livat selskap. Dette ble for utfordrende.

«Okey guttær! Hvis ingen tør, knyt fast tauet, jær prøver!».

Vindu opp, tau tjoret i veggfast inventar, og ut klatrer vår friske akrobat. Hva som derimot var svært så uforutsett og lite planlagt, var tempoet på selve nedfarten. Det er hele ti meter fra møne til sokkel på Murgården. I rykende fart forsvant Harald etasjene ned og landet relativt uskadd, med innvendige håndflater! Akk og akk! Skinnflådd, bart, svidd kjøtt var resultatet, og bandasjerte hender avslørte weekendens sirkusnummer.

Det ble ukelange arbeidsavbrudd før nevene atter var dugelige til å holde en rørtang.

Mangehullet latrine

Gårdsplassen og utearealet rommet både pakkhus, boder til forretningene, vedskjul til leietagerne og to store lastebilgarasjer. Et dunkelt mangehullet latrinebygg lå innerst og delvis skjult bak på gårdsplassen.

Lørdag ettermiddag ble mang en Brandy Special eller Golden Cock gin «halset» i disse omgivelsene og skapte tilløp til Rudolf Nilsens' «Nr. 13»-tilstander.

Vi hadde sikkert nok av kandidater som aspirerte til betegnelsen bygdeoriginaler, men to som bet seg fast i minnebildet stammet fra nabolandet og kommunen Töcksmark (i dag Årjäng kommune).

Personen med det avgjort mest glansfylte kontrafei heftet for det klingende navnet «Pjesen», men kristnet til det mer prosaiske Fritz Børjesson. «Pjesen» var urmaker av yrke og en høyt respektert klokkedoktor, i hvert fall når ikke pinsettene ble håndtert under inntak av alskens tvilsomme eliksirer. Den kulerunde lille skikkelsen hadde et uttrykk av struttende velvære og var ganske så velkledd i dress med vest, klokkekjede over sin trinne buk og på føttene halvlange støvler. En sveisen pjesehatt kronet denne selvsikre originalen. Sitt tilhold hadde han i en rødmalt knøttliten stue vis à vis Hån Tullstation. Glade viser, sang og skratt var følgesvenner der «Pjesen» bokstavelig talt turet frem. Fyll i ordets negative betydning var ikke hans stil. Betegnelsen «godt påseilt» ansees mest passende.

Sild i tønne

En episode må med. En lørdagsaften etter godt lag i og utenfor Murgården, hadde behovet for hvilested for natten kommet på uten at nødtørf-tig losji var klarert. Det tegnet også til å kunne bli en heller hustrig natt ute i det fri. Mørke skyer bunket opp i horisonten. Under det ut-springende blikktaket på forretningen hos den tids høker Reidar Søby i Storgata, var en halvfull sildetønne rullet inn og stilt på høykant. Lokket over tønna hadde flere brister, men vernet delikatessen på innsiden.

Etter en del strev, kom omsider vår trinne venn seg opp på denne tønna. I delvis ly for uværet som brøt løs og, støttet av veggen bak, falt han blidelig i søvn.

I den årle morgenstund hørtes nødrops fra skyvedørsiden av Søbys' krambod, og her ble «Pjesens» reddet ut av sildetønna. Lokket hadde i nattens mulm og mørke sprukket og brakt vår bolde urmekanikus i sammenfoldet positur, hvor stort sett bare underarmer, hode og lærstøvler var synlige. Et lite selskapielig takdrypp hadde sin endestasjon i den arme fanges hode og gjorde situasjonen ytterligere torturpreget.

«Anders på hytta»

Med ømme tanker over en henfaren vennlig sjel (han ble godt over 90), fletter vi også inn en av «Pjesens» sambygdinger med en ganske annen apparisjon, «Anders på hytta». Noe annet navn hørtes aldri nevnt.

Anders var skogens mann. Eneboer med tilhold i Dalen ved Hurrsjøene, nordvest for Töcksfors. Høyreist og kraftig, med solide

Storgata i Ørje sett mot vest. Murgården, med sine søyler og balkonger, til høyre. Bensinstasjonen til Mosbæk ligger vis a vis. Helt i bakgrunnen skimter vi Bakergaarden.

arbeidsnever. Tanken på Dan Andersson og «Helgdagskväll i Timmerkojan» melder seg. Kanskje spesielt setningen: «Vik bekymmer ur sotiga brøst». Hvorfor?

Denne tiden, på 1950-tallet, hadde jeg ofte tilhold i en liten gruppe ynglinger som dyrket Andersson-poesien og andektig lyttet til trubaduren Gunnar Turessons tolkninger overført via dampradioen.

Anders omsatte deler av sine surt ervervede riksdalere på Systembolaget. Når han av og til dukket opp en helgdagskväll i Ørje, hadde styrkedråpene transformert hans sonore tenorstemme til en mer uryddig bassrøst. Noe skyldtes sikkert snusforbruket, som nå var skrudd opp fra moderat til ekstremt. For oss var han derimot selve inkarnasjonen av en «timmerarbetare».

Iført velbrukt vindjakke over tilnærmet hvit skjorte, sorte, krøllete bukser stappet ned i høyskaftede støvler – ga det fremtoningen stor pondus. Når så det hele ble kronet med vidbremmet sluskehatt, var det fullbrakt. Da capo på seansen var langt fra like imponerende. Jakke og hatt forsvunnet. Kun iført snusimpregnert hvit skjorte (sommer som vinter) over ille tilredte benklær, trøstig syngende og labbende mot broderlandet og «timmerkojan» 14 kilometer unna.

Dystre minner

Hva vi den gang ikke kjente til, var Anders' egen ungdomshistorie. I 1939 havnet han sammen med en gruppe norske og svenske ungdommer i Finskebukta på oppholdende strid (retrett) mot russiske elitestyrker. Feltmarskalk Man-nerheim sto foran sitt Waterloo, og Anders, med desillusjonert følge, ble tildelt en høyst original oppgave.

Fra Pribaltiskaja drev et stort antall drepte finske og russiske soldater ut i Finskebukta på vårisflakene. Uten mulighet til gravlegging av disse i meterdyp tele, ble kroppene stablet i digre hauger, oversprøytet med parafin og tent på! Dette og tidligere skrekkszenarioer hadde svi-merket denne ungdomsgjengen for all fremtid.

I våre dager opererer fagfolkene med begreper som posttraumatisk stressyndrom. Adekvat behandling er i hvert fall i navnet, om ikke alltid i gavnet, alle senskadde soldater til del.

Så ikke tilfelle med vår venn i skogskoja. Lite vet vi i dag hvilke sinnets apokalyptiske scener som utspilte seg i parafinlampeskinnet ved Hurr.

Dugelig treskjærer

For ikke å ende det hele i moll, griper jeg fatt i nok en original: Hans Bøhn. Hans' weekend-kåserier i lett animert tilstand over bygd- og tettstedsbefolkning ble avholdt i blødmer så vel som sarkasmer. Den gode Hans var en dugelig treskjærer med ditto utviklet kremmersans.

I etterkrigsårene hadde familiene et uttrykt behov for å skape hjemlig hygge, uten for stort bruk av klingende mynt. I nærmest serieproduksjon tryllet mester Hans og læredrengene fram de lekreste lysekroner i tre. Små bjørnefigurer satt ytterst på fire eller seks armer og holt armaturene for lyspærene. Over disse pikante små stofflampetter. Store deler av dagligstuen i grensebygdene, ja sågar like til hovedstaden, ble besmykket av denne originale takpynten.

Når så håndverkergeringen ble avløst av lystighetsbehov, seilte herr Hans «med mössan käckt på svaj» til Ørjes mer urbane trakter for å servere befolkningen «noen Pauli ord». Våre egne trauste skogsarbeidere, som snarest var innom landhandelen «Reidar Søby» i sentrum, stanset opp og betraktet denne filuren på «speakers corner» utenfor mine enemerker. De rystet smilende på hodet og forlot arenaen.

En uttømmelig kilde

Gardinet trekkes for i denne nostalgistunden, idet refleksjonene melder seg om hvilket velsignet begivenhetsfattig miljø man tross alt grodde opp i. Utfluktsmulighetene var små. Midlene enda færre. Vår verden var ikke større.

At Ørjes omgivelser er velsignet med kvadratkilometere med skog, iblandet de mest idylliske bekker og tjern, ble tidlig og har siden vedvart å være en uttømmelig kilde til gode opplevelser. Nesten bokstavelig fra egen stuedør lå herlighetene klare for inntreden.

Husdyr på dagsbeite hadde beredt et nettverk av stier, som skogsarbeidere og friluftinteresserte videreutviklet til ferdsselsårer.

«Når verden går meg imot, og det lar den sjelden være når den har noen leilighet, har jeg alltid funnet meg vel ved og ta en friluftsvandring som demper for min smule bekymring og uro», introduserer Peter Christen Asbjørnsen i sine «Kvernsagn» – og jeg føyer meg villig til.

Ute i fauna og flora ble opplevelsene talløse, men se, - det er en ganske annen historie.

MOT til å bry seg – også i julen!

De fleste av oss ser fram til jula og alt den representerer. En tid med mange gode tradisjoner. Fellesskap, hygge og omsorg står i fokus. Ikke minst deilige mattradisjoner – og vi gleder oss til å dele måltider med familie og venner.

I følge levekårsundersøkelsen til Statistisk Sentralbyrå er en av fem nordmenn ensomme. Det er vel ingen grunn til å tro at det er så mye annerledes i bygdene våre? I jula blir denne følelsen forsterket. Likegyldighet og det å ikke bli sett er kanskje en av de vondeste og såreste følelser man kan ha. Å være alene og stå utenfor den fellesskapsfølelsen og hyggen det ser ut til at alle andre er en del av.

Mange har lagt merke til de tre røde flaggene som vaier i vinden langs E-18 ved slusene på Ørje. Tre hvite bokstaver mot rød bunn: «MOT». De skal minne oss om at Marker kommune og Markers innbyggere skal ha mot. Og ungdommene våre får innprentet tre grunnverdier:

- Mot til å leve
- Mot til å bry seg
- Mot til å si nei.

Dette er verdier som vi ønsker skal hjelpe ungdommene til å ta egne valg og ta kontroll over sine egne liv. Vi vil skape robuste ungdommer og et varmt og trygt oppvekstmiljø. Og dette miljøet må både unge og voksne ta ansvar for å skape.

«Mot til å bry seg» handler om å være et medmenneske. Noen ganger føles det ikke naturlig å bry seg. Noen ganger er det skummelt å bry seg. Og noen ganger har vi det for travelt til å bry oss. Det er lett å bli oppslukt av julevask, julebakst, julehandel og julepynt. Når det er så mye som skal forberedes og ordnes, er det lett å glemme det viktigste – nemlig omsorg for de rundt oss.

Bryt likegyldigheten; ta en telefon, send et kort, hils på noen i butikken, smil til en du ikke kjenner så godt. Ha mot til å bry deg!

Og når du suser forbi ved slusene - med julesanger i øra, julestress i hodet og bilen fylt av et pistrete juletre; la flaggene ved E-18 minne deg på at du kan utgjøre en forskjell for noen andre denne jula. Lag en god jul og vær et medmenneske!

Runar Kasbo
Varaordfører
og medlem i MOT-styret

Det skjer i Grenseland

27. NOVEMBER TIL 10. JANUAR

NOVEMBER

ONSDAG 27.

Bygdekinoen i Marker rådhus viser kl. 18 «Solan og Ludvig: Jul i Flåklypa». Kl. 20 vises «The Hunger Games: Catching Fire».

Åpent informasjonsmøte på Furulund i Aremark kl. 18. Tema: Forslaget til sentrumsplan for Fosby-området. Arrangør: Aremark kommune.

FREDAG 29.

Bygdekinoen i Rømskog Kulturhus viser kl. 18. «Solan og Ludvig: Jul i Flåklypa».

LØRDAG 30.

Julegateåpning i Ørje. Markedet åpner kl. 12. Julegrana tenes kl. 16. Arrangør er Ørje Handelstandsforening, Marker Lions og Marker kommune.

Juleveiåpning på bankplassen i Aremark kl. 13–16. Nissetoget starter på skolen kl. 13. Julegrana tenes kl. 16. Arrangør er Aremark Frivilligsentral.

Julemesse på Marker Bo- og Service-senter kl. 13. Salg av håndarbeid og julebakst, årsalg med mange flotte gevinster, underholdning og salg av grøt. Julekonsert med Gunnar og Sigfrid kl. 15.

Utstillingen «En vinterreise» på Galleri Ørje Brug. Malerier av Ingrid Berge Reimers. Åpent fra kl. 11–15.

DESEMBER

SØNDAG 1.

Julemesse på Ørje Brug kl. 11–15. Arrangør er Kanalmuseet.

Utstillingen «En vinterreise» på Galleri Ørje Brug. Malerier av Ingrid Berge Reimers. Åpent fra kl. 11–15.

MarkCanto synger på Marker Bo- og Servicesenter.

Julegrantenning på Vestheim grendehus i Rødenes kl. 16.

MANDAG 2.

Johansens Jul, sang og teater på Marker Bo- og Servicesenter kl. 10.30.

Gågrupper i Aremark møtes på Furulund kl. 17.30.

Seniordans på Furulund kl. 18. Glad-dans for 50+.

TIRSDAG 3.

Strikkeklubben samles i Aktivitetsstua på Fosbykollen kl. 11.

Trim på dagtid i Aremarkhallen kl. 14. Arrangør: Aremark Frivilligsentral.

Aremark Bygdekvinne-lag arrangerer strikkekafe i Aktivitetsstua på Fosbykollen kl. 18.

ONSDAG 4.

Bingo i Aktivitetsstua på Fosbykollen kl. 11. Arrangør: Aremark Frivilligsentral.

Hyggelkveld på Vestheim grendehus kl. 18. Kari Christensen viser julepynt. Arrangør er Rødenes Sanitetsforening.

TORS DAG 5.

Bygdekinoen på Furulund i Aremark viser kl. 18 «Solan og Ludvig: Jul i Flåklypa». Kl. 20 vises «The Hunger Games: Catching Fire».

Konsert med Marker Kulturskole i Marker rådhus kl. 18. Musikk, sang og dans fra Kulturskolen og Ungdommens Kulturhus.

FREDAG 6.

Stor vassdragskonferanse arrangeres i Marker rådhus kl. 08.30–15. Arrangør Haldenvassdraget Vannområde.

LØRDAG 7.

Julebord/spleiselag for hele familien på Menighetshuset i Aremark kl. 18. Påmelding til Grethe Sæther.

SØNDAG 8.

Formiddagsmøte med Roy Haugen i Rømskog Bedehus kl. 11.

Julekonserter med Sound of Sisters i Øymark kirke kl. 16 og kl. 19.

MANDAG 9.

Gågrupper i Aremark møtes på Furulund kl. 17.30.

Juletoner med Slusebrass på Marker Bo- og Servicesenter kl. 18. Rødenes Sanitetsforening står for serveringen.

TIRSDAG 10.

Strikkeklubben samles i Aktivitetsstua på Fosbykollen kl. 11.

Trim på dagtid i Aremarkhallen kl. 14. Arrangør: Aremark Frivilligsentral.

Ray Svanberg taler på møte i Aremark menighetshus kl. 19.

ONSDAG 11.

Bingo i Aktivitetsstua på Fosbykollen kl. 11. Arrangør: Aremark Frivilligsentral.

FREDAG 13.

Rømskog skole inviterer til **førjulsfest for bygdas pensjonister**. Gymsalen i Rømskog Kulturhus kl. 10.30.

Julekonsert med Trygve Skaug i Ørje kirke kl. 20.

LØRDAG 14.

Vi synger julen inn i Aremark kirke kl. 18. Are Canto, Gledessprederne, Aremark skolekorps, Keep og noen solister deltar med sang og musikk. I tillegg blir det fellessanger og appell ved Sven Giljebrekke.

ONSDAG 18.

Bygdekinoen i Marker rådhus viser kl. 18 «Hobbiten: Smaugs ødemark».

FREDAG 20.

Julekonsert med Trygve Skaug i Rømskog kirke kl. 20.

SØNDAG 22.

Søndagsåpne butikker i Ørje kl. 13–16.

TIRSDAG 24. – JULAFTEN

Julaftenfeiring for enslige og ensomme. Peisestua i Ørje kirke kl. 17–20.30. Arrangør: Marker Frivilligsentral og Marker Røde Kors.

ONSDAG 25. – FØRSTE JULEDAG

Høytidsmøte i Rømskog Bedehus kl. 11.

Fest i Marker rådhus kl. 21 til kl. 02. Musikken står Torgeir og Kjendisene for. Arrangør: Markerdansen.

TORS DAG 26. – ANNEN JULEDAG

Grovfeltsskyting om Julepokalen ved skytebanen i Rømskog kl. 10.

FREDAG 27. – TREDJE JULEDAG

Juletreffest for hele familien i Aremark Menighetshus kl. 18.

Juletreffest i Vestheim grendehus i Rødenes kl. 17.

LØRDAG 28.

Juletreffest i Stikle bedehus kl. 18.

SØNDAG 29.

Juletreffest i Ørje Bedehus kl. 17.

JANUAR 2014

FREDAG 3.

Juletreffest i Ørje kirke kl. 17.

SØNDAG 5.

Juletreffest i Otteid Grendehus kl. 16.

TIRSDAG 7.

Juletreffest på Marker Bo- og Servicesenter kl. 17.

FREDAG 10.

Juletreffest på Bondestua i Rødenes kl. 18.

BARNEVERN
VAKTEN
FOR INDRE ØSTFOLD

- for barn i akutsituasjoner

Telefon: 91 38 92 93

Åpningstid:

Hverdager kl. 16–08.

Helger og høytider:

Hele døgnet

Gudstjenester og andre arrangementer i kirkene i Grenseland advent, jul og nyttår 2013

SØNDAG 1. DESEMBER, 1. SØNDAG I ADVENT

Rømskog kirke, familiegudstjeneste	kl. 11.00	prest: Lilleaasen
Rødenes Kirke, familiegudstjeneste	kl. 11.00	prest: Giljebrekke
Øymark kirke, familiegudstjeneste	kl. 11.00	prest: Sjølie
Ørje kirke, Lysmesse v/Marker speider	kl. 17.00	prest: Sjølie
Aremark kirke, Lysmesse	kl. 18.00	prest: Giljebrekke
Klund kirke, Adventstøner	kl. 18.00	prest: Lilleaasen

SØNDAG 8. DESEMBER, 2. SØNDAG I ADVENT

Ørje kirke, gudstjeneste	kl. 11.00	prest: Sjølie
Øymark kirke, julekonsert Sound of Sisters	kl. 16.00	
Øymark kirke, julekonsert Sound of Sisters	kl. 19.00	

FREDAG 13. DESEMBER

Ørje kirke, julekonsert, Trygve Skaug	kl. 20.00	
---------------------------------------	-----------	--

LØRDAG 14. DESEMBER

Aremark kirke, Vi synger julen inn AreCanto, Gledessprederne, Aremark Skolekorps, Keep, solister	kl. 18.00	prest: Giljebrekke
--	-----------	--------------------

SØNDAG 15. DESEMBER, 3. SØNDAG I ADVENT

Aremark kirke, gudstjeneste	kl. 11.00	prest: Giljebrekke
Øymark kirke, gudstjeneste	kl. 11.00	prest: Lilleaasen
Rømskog kirke, Juletoner	kl. 18.00	prest: Lilleaasen

FREDAG 20. DESEMBER

Ørje kirke, skolegudstjeneste	kl. 10.00-11.00	
Aremark kirke, skolegudstjeneste	kl. 08.45	
Rømskog kirke, skolegudstjeneste	kl. 11.00	
Rømskog kirke, julekonsert Trygve Skaug, billett kr 150,-	kl. 20.00	

SØNDAG 22. DESEMBER, 4. SØNDAG I ADVENT

Marker Bo- og servicesenter, gudstjeneste	kl. 12.00	prest: Giljebrekke
Øymark kirke, Vi synger julen inn	kl. 18.00	prest: Sjølie

MANDAG 23. DESEMBER, LILLE JULAFTE

Klund kirke, gudstjeneste	kl. 18.00	prest: Lilleaasen
---------------------------	-----------	-------------------

TIRSDAG 24. DESEMBER, JULAFTE

Ørje kirke, gudstjeneste	kl. 14.00	prest: Lilleaasen
Aremark kirke, gudstjeneste	kl. 16.00	prest: Giljebrekke
Rødenes kirke, gudstjeneste	kl. 16.00	prest: Lilleaasen
Rømskog kirke, gudstjeneste, barnespel	kl. 16.00	prest: Sjølie

ONSDAG 25. DESEMBER, 1. JULEDAG

Rødenes kirke, gudstjeneste	kl. 11.00	prest: Lilleaasen
Aremark kirke, gudstjeneste	kl. 12.00	prest: Giljebrekke
Øymark kirke, gudstjeneste	kl. 12.00	prest: Sjølie

TORS DAG 26. DESEMBER, 2. JULEDAG

Klund kirke, gudstjeneste, MarkCanto	kl. 11.00	prest: Lilleaasen
Fossbykollen Aremark, gudstjeneste	kl. 16.00	prest: Giljebrekke
Rømskog aldershjem, gudstjeneste	kl. 15.30	

TIRSDAG 31. DESEMBER, NYTTÅRSAFTEN

Aremark kirke, midnattsgudstjeneste	kl. 23.15	prest: Giljebrekke
Rømskog kirke, midnattsgudstjeneste	kl. 23.15	prest: Lilleaasen
Ørje kirke, midnatts gudstjeneste	kl. 23.15	prest: Sjølie

ONSDAG 1. JANUAR, 1. NYTTÅRSDAG

Rødenes kirke, gudstjeneste	kl. 11.00	prest: Lilleaasen
-----------------------------	-----------	-------------------

En stor Grenseland- venn er gått bort

En stor venn av Grenseland er død. Arvid Johanson ble 84 år gammel. Den tidligere stortingsmannen, statsråden og redaktøren i Halden Arbeiderblad var en person hele lokalsamfunnet var på fornavn med. Ikke minst i Marker og Aremark der Arvid hadde noen av sine aller beste venner.

Naturlig nok var det hjembyen Halden som lå hans hjerte nærmest. Hans innsats for byen kan ikke verdsettes høyt nok, og helt til det siste engasjerte han seg i Haldens ve og vel. Arvid Johanson var levende opptatt av byen, og han har gitt ut en rekke bøker om den lokale historien. Ikke minst delte han rikelig av sin kunnskap og store kjærlighet til Haldenvassdraget.

Arvid Johanson var politisk aktiv allerede fra unge år. Først gjennom det lokale AUF, senere gjennom Halden Arbeiderparti og Østfold Arbeiderparti. På Stortinget kom han først inn som vararepresentant. Da var han 26 år og den yngste stortingsrepresentanten siden Eidsvoll-forsamlingen i 1814. Fast plass fikk han i 1958.

Arvid Johanson var stortingsrepresentant i 22 år. I 1980 ble han olje- og energiminister i Odvar Nordlis regjering. I februar året etter tok Gro Harlem Brundtland over som statsminister, og Arvid fortsatte som statsråd med Gro som sjef.

I 1981 vendte Johanson tilbake til Halden for å bli ansvarlig redaktør i Halden Arbeiderblad. Det ga ham også muligheten til å drive med det han likte aller best. Det var å ta med seg blokk og penn for å treffe vanlige mennesker. Arvid elsket mennesker. Og han benyttet enhver anledning til å besøke Aremark og spesielt Marker. Han hadde en forkjærlighet til Otteid. Der besøkte han gode venner som Ivar Iversen, Ingvar Bakken, Leiv Bakke og mange andre. Vi som jobbet i HA under Arvid spøkte ofte med at Otteid grendehus er den mest fokuserte bygningen i Halden Arbeiderblads historie. Arvid sørget for at det ikke var så langt fra sannheten.

Arvid Johansons bortgang betyr at hele vårt lokalsamfunn har mistet et stort menneske. Arvid var ikke bare kunnskapsrik. Han var snill, folkelig og hjelpsom. Og han var en familiemann som uten å nøle kunne dra til Finnmark for å sitte barnevakt for et av sine barnebarn.

Nå er mannen, smilet og den karakteristiske kneggingen borte. Men minnet lever videre. Arvid Johansons betydning for Grenseland og Haldenvassdraget er større enn de aller fleste aner.

Øyvind Ottersen

Søndagsåpent før jul

Forretningene i Aremark holder søndagsåpent før jul.

Joker og Kjeller'n har søndagsåpent kl. 14 til 18 de tre siste søndagene før jul.

Holth Landhandleri har åpent alle fire søndagene i advent kl. 13 til 17.

Møllerens Hus har utvidet åpningstid før jul fra 28. november til 22. desember Søndager åpent fra kl. 12 til 16.

En hel dag med trening

Hold av lørdag 11. januar. Da blir det Kick Off - en hel dag fylt med trening i idrettshallen i Aremark. Tale-Marie Vestby, pilatesinstruktør og en av initiativtakerne, forteller at det blir mulighet for alle til å prøve både spinning, aerobic, zumba og pilates. Det vil også bli foredrag av Arne Gjulem.

AREMARK KOMMUNE

MARKER KOMMUNE

RØMSKOG KOMMUNE

Vi ønsker alle Grenselands
innbyggere en riktig god jul
og et godt nytt år!

AREMARK KOMMUNE

Rådhuset, 1798 Aremark
Sentralbord: 69 19 96 00
Epost: post@aremark.kommune.no
www.aremark.kommune.no

Frivilligsentralen: Aremark rådhus
E-post: frivilligsentral@aremark.kommune.no

kl. 18. «Solan og Ludvig: Jul i Flåklypa» og kl. 20 «The Hunger Games: Catching Fire».

Ny klubblleder

Anne Berit Sande Olavesen er ansatt som ny klubblleder på Myrland Fritidsklubb. Hun starter i jobben 1. januar.

Skjer-i

Husk at du kan legge inn dine arrangementer på Skjer-i på kommunens hjemmeside.

Åpningstider

RÅDHUSET

Mandag til fredag 7.45–15.30. Vanlig åpningstid mandag 23., fredag 27. og mandag 30. desember.

Julaften og nyttårsaftnen er det stengt.

SVØMMEHALLEN

Familier: Tir. 17–21, tor. 17–19 og lør. 10–14

Kvinner: Ons. 17–19, tor. 19–21

Menn: Ons. 19–21

Badebilletter kjøpes hos badevakten.

BIBLIOTEKET

Mandag 17–20 Onsdag 10–13 Fredag 10–13
Tirsdag stengt Torsdag 12–18 Lørdag stengt

Vårmønstring 2014

blir arrangert lørdag 3. mai.

Politiske møter

Formannskap torsdag 24. oktober

Kommunestyremøte torsdag 31. oktober

Formannskap og utvalgsmøter 14. november

Andre råd og utvalg 18. november

Vassdragskonferanse

Aremark og Marker har felles Vassdragskonferanse 6. desember. Les mer på www.aremark.kommune.no/vassdragskonferanse-6-desember.5341760-197218.html

Juleveiåpning

Lørdag 30. november er det juleveiåpning i Fosby. Arr. Aremark Frivilligsentral.

Bygdekino

Torsdag 5. desember er det Bygdekino på Furulund

LEDIG STILLING SOM SAKSBEHANDLER

Vi har ledig 50% fast stilling, med mulighet for utvidelse til 100%, som saksbehandler i sentraladministrasjonen i Aremark kommune.

Mer informasjon om stillingen og søknadsskjema på www.aremark.kommune.no under ledige stillinger.

Søknadsfrist: 02.12.2013.

MARKER KOMMUNE

Besøksadresse: Storgt 60, 1870 Ørje
Postadresse: Postboks 114, 1871 Ørje
Sentralbord: 69 81 05 00
Epost: post@marker.kommune.no

www.marker.kommune.no

Frivilligsentralen, tlf. 454 03 762
E-post: frivillig@marker.kommune.no

Skjer-i

Husk at du kan legge inn dine arrangementer på Skjer-i på kommunens hjemmeside.

Åpningstider

RÅDHUSET

Man.–fre. 7.30–15.30. Sentralbordet er åpent 8–15.

OBS: Julaften stengt. Fre. 27. desember 8–13.

Man. 30. desember 8–13. Nyttårsaftnen stengt.

BIBLIOTEKET

Tirsdag 10–19, torsdag 10–19, lørdag 10–13.

OBS: Lørdagene 21. og 28. desember 10–13.

Utvidet Flexx-tilbud

mellom Ørje og Mysen. Flexx linje 12 Ørje–Mysen utvides med avganger også på mandag, onsdag og fredag.

Avgang fra Ørje kl. 10 med ankomst Mysen kl. 10.30. Gir mulighet til å reise videre med tog fra Mysen til Oslo kl. 10.53. Gir også mulighet til å reise videre med TIMEkspressen linje 9 fra Mysen til Oslo kl. 10.50.

Retur fra Mysen kl. 13. med ankomst Ørje kl. 13.30. Korresponderer med tog fra Oslo kl. 11.31 som er i Mysen kl. 12.34. Korresponderer også med TIM-

Ekspressen linje 9 fra Oslo kl. 11.30 som er i Mysen kl. 12.45.

Som vanlig er det bestilling senest 2 timer før avgang.

Budsjett 2014 Økonomiplan

for perioden 2014–2017

Formannskapets innstilling til budsjett 2014, samt økonomiplan for perioden 2014–2017, legges ut til allminnelig ettersyn ved servicetorget i Marker rådhus i perioden 22. november til 5. desember, jfr. forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner §3. Budsjett med økonomiplan skal sluttbehandles av kommunestyret 17. desember.

Kommunale møter i desember:

3. desember: Oppvekst og omsorgsutvalget

3. desember: Plan- og miljøutvalget

5. desember: Formannskapsmøte

17. desember: Kommunestyremøte.

Mer info på kommunens hjemmeside.

Mørketiden, tiden for å samle familie og gode venner. Desember måned, en av de mest travle månedene i året. Det skal

handles, bakes, vaskes og pyntes. Da er det viktig å kunne sette seg ned og bare kose seg. Kanskje en kafé tur eller bare gå en liten tur for å stresser ned. Det er også denne tiden hvor mange kan føle seg ekstra ensomme. Det skal ikke så mye til for at folk ikke skal føle seg ensomme. Det kan være nok med et smil eller et hei. Kanskje invitere noen på en kopp kaffe. For julen handler jo nettopp om dette å bry seg og ta vare på hverandre.

Jeg ønsker alle lesere av Avisa Grenseland en riktig god adventstid, God Jul og Et Godt Nytt År.

Hilsen

Kjersti Nythe Nilsen

Ordfører Marker kommune

RØMSKOG KOMMUNE

Postadresse: Rømskog kommune, 1950 Rømskog
Telefon: 69 85 91 77

Epost: postmottak@romskog.kommune.no
www.romskog.kommune.no

Åpningstider

KOMMUNALE KONTORER

Mandag til fredag kl. 8–15.30

FRITIDSKLUBBEN

Ungdomslokalet ved industriområdet.

Etter skoletid hver torsdag 5.–7. klasse kl. 13.30–17.

Junior klubb 1.–7. klasse: En fredag i måneden, lapp deles ut på skolen i forkant, kl. 18–20.

Ungdomsklubb: 13–18 år – siste fredag i måneden kl. 20–23.

Marianne Heen er fritidsklubblleder. Hun kan kontaktes på 40 88 22 44 og marianne.heen@romskog.kommune.no

Bygdekinoen

Rømskog Kulturhus: «Jul i Flåklypa». Fredag 29. november kl. 18. Aldersgrense: Alle.

Kommunale møter

Eldreråd, Ungdomsråd og Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne har møter 2. desember.

Kommunestyremøte 12. desember kl. 18.

Aktivitetskalender

Søndag 1. desember kl. 11.00 i kirken:

Familiegudstjeneste. Min kirkebok til 4-åring og bok til 1. klasse

Søndag 15. desember kl. 18.00 i kirken:

Juletoner

Fredag 20. desember kl. 11.00 i kirken:

Skolegudstjeneste

Fredag 20. desember kl. 19.00 i kirken:

Julekonsert med Trygve Skaug. Billett kr. 150,-

Tirsdag 24. desember kl. 16.00 i kirken:

Julaftensgudstjeneste. Barnegospel synger

Torsdag 26. desember kl. 15.30 på Eldresenteret:

Gudstjeneste

Tirsdag 31. desember kl. 23.15 i kirken:

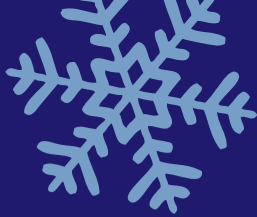
Midnattsgudstjeneste

Hva skjer i Rømskog?

Last ned appen «Skjer-i» fra AppStore eller Play Butikk (på noen modeller må du bruke «Market» eller «Google Play») eller gå til skjer-i.no med din mobil.

Følg med på det som skjer i kommunen på romskog.kommune.no og på Facebook

Bygdebok-komiteen i Rømskog har gjort en strålende innsats. Her får de takk og en påskjønnelse fra ordfører Kari Pettersen (t.h.). Komite medlemmene som fikk «ære og berømmelse», var (fra venstre) Roy Haugen, Anne Synnøve Lysaker, leder Nils Nilssen, Inger Johanne Taraldrud og Hemming Ringsby.

Trilogien er komplett

Etter mange års iherdig innsats er endelig bygdebokprosjektet i Rømskog i havn. Under en hyggelig tilstelning i kommunehusets flotte underetasje ble det tredje og siste bindet lansert.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Rømskog er Østfolds minste kommune, men den dokumentasjonen kommunen nå har fått gjennom sine tre bygdebøker, må være blant fylkets beste.

Egen kommune i 1902

Frem til 1902 var Rømskog en del av Rødenes kommune. Men i 1902 skilte de lag, og Rømskog ble en egen kommune. Den oppgaven er forvaltet på en utmerket måte. Bygdebøkene viser en rik og spennende historie. Ikke bare fra de 111 årene som egen kommune, men fra hundrevis av år tilbake. For bygdebøkene tar for seg historien nær sagt fra tidens morgen.

Det første bindet av bygdeboktrilogien kom i 2006 og omhandlet bosteds- og slektshistorien. Tre år senere kom bok nummer to. Den tok for seg kulturhistorien frem til 1902. Og for bare kort tid siden ble altså tredje og siste bind lansert. Den dekker perioden fra 1902 og frem til innpå 2000-tallet.

– Vi er veldig stolte av Bygdeboka vår, sa

komiteformann Nils Nilssen, som omtalte alle de tre bindene som en enhet: Bygdeboka for Rømskog.

Møysommelig arbeid

Mange mennesker har lagt ned et stort og uegennyttig arbeid med Bygdeboka. De to siste bindene er hovedsakelig skrevet av historiker Sven G. Eliassen. Men han er slett ikke alene. Lokale aktører har bidratt på en rekke viktige områder. Også eksterne krefter har gitt sitt. Blant dem Per Erik Nilssen, mangeårig redaktør og journalist i Indre Akershus Blad. Han er nå pensjonist med stor sans for lokalhistorie. Nilssen fortalte om sitt bidrag under boklanseringen.

– Bygdebokkomiteen har gjort en fantastisk innsats. Jeg vil takke både komiteen og alle andre bidragsyttere, sa ordfører Kari Pettersen. Og komiteformann og Rømskogs forrige ordfører Nils Nilssen takket og utdypet dette ved å fortelle kort om hvem som har bidratt med hva.

– Vår bygdebok er på til sammen 1.600 sider. Jeg vil bare nevne at Haldens historie er under utarbeidelse. Den blir på 1.200 sider, sa Nilssen, som med denne sammenligningen understreket Rømskogs rike historie.

Stolt lokalsamfunn

Rømskog er et stolt lokalsamfunn som trives utmerket som liten. Samholdet i bygda er godt, og med de tre «mursteinene» av noen bygdebøker får både innbyggere, utflyttede og alle andre interesserte en utmerket anledning til, gjennom

gode artikler og spennende bilder, å sette seg inn i historien og dagliglivet i denne lille, men vakre utposten av Østfold fylke.

Hovedforfatter Sven G. Eliassen var forhindret fra å delta på lanseringen av bind 3, men han fikk masse skryt og takk for sin store innsats.

Ordfører Kari Pettersen og hennes forgjenger, nå leder av bygdebokkomiteen, Nils Nilssen er begge mektig stolte av at bygdebokprosjektet i Rømskog er vel i havn. Nylig ble det tredje og siste bindet lansert.